

Så får man en gevinst i, det vil jeg medgive, at hvis man klager længere oppe i systemet, så har man mulighed for afvejning i amterne, men det lokale initiativ, den lokale indflydelse må blive fjernet med lovforslaget og ikke styrket.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1-4, § 1, således ændret, og §§ 2-4 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden behandling af lovforslag nr. L 128: Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om betalingsregler for spildevandsanlæg m.v. (Spildevandsrensning i det åbne land m.v.).

Af miljø- og energiministeren (Svend Auken). (Fremsat 18/12 96. Første behandling 16/1 97. Betænkning 2/4 97).

Der var stillet 6 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Peter Christensen (S):

Da jeg læste V's og K's betænkningsbidrag til lovforslag nr. L 128, blev min konklusion: Klynk, klynk og dårlige undskyldninger for ikke at gøre noget for miljøet. Men det er jo en linje, som Venstre har ført i lang tid, og som De Kon-

servative nu logrende følger efter. De skriver så: Forureneren betaler. Det gælder dog ikke i det her tilfælde, da skal man have statstilskud.

Så har man argumentet: Man skyder gråspurve med kanoner – det sagde først Venstres ordfører, og nu følger De Konservative så med – for det har ringe miljøeffekt. Så siger man i samme åndedrag, at 10 pct. af forureningen i de indre farvande skyldes de 64.000 ejendomme, der er i det åbne land – det, lovforslaget omhandler. 10 pct. er temmelig meget for mig, men det er det måske ikke for V og K. Men hvis man skulle følge V's og K's tankegang, så behøver vi slet ikke at rense spildevandet overhovedet.

Man afholder sig også klogeligt fra at tale om forureningen af åer og søer, men Jyllands-Posten skrev den 9. april i en artikel, at Ribe Amt kan konkludere, at spildevandet fra afsides beliggende ejendomme på landet har forurenset 20 pct. af de 2.300 km vandløb i Ribe Amt. Det har åbenbart efter V's og K's mening ringe miljøeffekt.

Så kommer man jo også typisk med argumentationen, som V og K plejer at bruge, om, at overfaldsbygværker også forurener 10 pct. Så vi forventer, at der kommer et forslag fra V og K om, at vi klarer den forurening også, men det skal vi nok ikke forvente. Men argumentationen er: Er der nogen, der forurener, så har man også selv lov til at forurene.

Angående finansieringen siger man, at det er et slag mod udviklingen i landdistrikterne, og borgerne vil flygte ind til byerne. Det omvendte burde jo så være sket, da man kloakerede i byerne. Så skulle der have været en vild flugt ud på landet. Det var der vist ikke, så vidt jeg husker.

Lovforslaget er bygget op, så der er en ligestilling imellem land og by. V og K ønsker loven udsat på grund af typegodkendelse af anlæg, men der er jo rigelig tid til at få godkendt de anlæg; man har faktisk halvandet års planlægnings tid.

Så siger V og K – og det synes jeg er morsomt – at forslaget ikke er solidarisk. Det er nu et ord, der meget sjældent bliver brugt af V og K. Men jeg vil da sige til V og K: Solidaritet betyder ikke bare, at man skal have noget. Det betyder også, at man skal give noget. Det vil jeg lige sige, hvis det kniber med ordbogen. Lovforslaget er nemlig solidarisk, for der er en ligestilling imellem land og by.

Så henviser man til KL, der siger, at de, der har betalt, skal til at betale en gang til. Lad mig

sige det på den måde: Der er noget, KL har misforstået, eller jeg vil såmænd hellere vende det om og sige: De har ikke forstået det. For det er kommunernes pligt at sørge for, at spildevandet bliver rensset, uanset om det er på landet eller i en by. Hvis en kommune ikke er i stand til økonomisk at løfte så basal en opgave, må jeg stille spørgsmålet, om den kommune har den struktur, der er nødvendig i et moderne samfund.

For at tilgodese disse kommuner har vi alligevel medtaget i ændringsforslagene, at man efter planperioden vil tage dette spørgsmål op for at se, om der er nogle, der er blevet hårdt ramt. Men man må heller ikke glemme, at der har været en enorm forskel på driftsbidragene i forbindelse med de nuværende anlæg, idet driftsbidragene ligger mellem 2 kr. og 35 kr. Det er jo meget godt, at man henviser til, at der er nogle, der kan stige 300 pct. Hvis det er fra 2 kr., kan det sådan set ikke ophidse mig til de store højder.

V og K kan ikke forstå, at de ikke var indkaldt til forhandling angående det her. Jeg vil opfatte det som at køre ind i en mur helt frivilligt: Det har ved gentagne forsøg vist sig, at der sjældent kommer noget godt ud af det. V's og K's ordførere gjorde det under førstebehandlingen krystalklart, at hvis de skulle støtte dette lovforslag, skulle der ske en radikal ændring af hele lovforslaget, ikke mindst med hensyn til statsstøtte. Det går man jo meget ind for i V og K.

Vi mener, det er et godt forslag, og vi ønsker ikke, at der skulle ske en radikal ændring i det, så derfor støtter vi ændringsforslagene og selve lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Jeg vil sige tak for kommentarerne til Venstres og Det Konservative Folkepartis betækningsbidrag. Det er dejligt, at det er blevet læst, men det er blevet misforstået på en række punkter.

Der blev efterlyst – og jeg kan kun nå at kommentere det kort – en konservativ reaktion på problemerne med regnvand, der ødelægger renseanlæggene. Jeg tror, det socialdemokratiske medlem af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg vil erindre, at jeg har indkaldt til adskillige samråd om det og gang på gang påpeget og kritiseret, at 25 pct. af de offentligt ejede rensningsanlæg ikke opfylder de krav til spildevandsrensning, som amterne stiller.

Derfor kommer der også et konservativt lovforslag, der kan hjælpe på det. Rammerne for

det blev enstemmigt vedtaget af 2.000 delegerede på Det Konservative Folkepartis landsmøde sidste efterår. Vær sikker på, at vi arbejder videre med det her, for vi er optaget af, at miljøet i vore vandløb skal have det bedre, ingen tvivl om det, men vi vil gerne gøre det på en fornuftig måde.

Så er der en misforståelse af selve betalingsordningssystemet. Det er jo et af kernepunkterne, hvor vi er uenige, og jeg kan ikke forstå, at man fra Socialdemokratiets side har forladt systemet med, at forurenere betaler. Gælder det også på andre områder, at man nu siger: Det er dem, der har betalt én gang, der skal betale to gange? Jeg synes, det er en aparte politik.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Så fik vi hørt, at den socialdemokratiske ordfører mente, at her gør man noget for landdistrikterne.

Det er jo utroligt. Jeg skal hilse og sige, at vi har fået henvendelser fra 105 kommuner i Det Skæve Danmark, der er dybt bekymrede over forslaget. Vi har senest her i lørdags fået henvendelser fra 13 kommuner på Lolland og Falster, der er dybt bekymrede. De udtrykker meget stor bekymring over virkningerne for landsdelen, hvis lovforslaget bliver til lov i den foreliggende form.

Det er jo underligt, at vi hele tiden kan høre, at regeringen har nogle fantastiske lovforslag; det er bare kommunerne, der ikke forstår dem, eller befolkningen, der ikke forstår dem, eller borgergrupperne, der ikke forstår dem – men man kan være sikker på, regeringen har nogle gode lovforslag. Det er ærgerligt, at regeringen ikke kunne prøve at tage lidt hensyn til, at de, der skal nyde gavn af lovforslagene, måske også skulle have den opfattelse, at det var noget, de kunne bruge.

Og vil den socialdemokratiske ordfører så ikke godt komme op og forklare mig, hvordan man skal forstå en solidarisk løsning, og hvordan den kan forklares i dette lovforslag? Efter Venstres opfattelse er en solidarisk løsning altid, at de stærke skuldre bærer mest. Kunne hr. Peter Christensen forklare, hvordan det fremgår af lovforslaget, at det også vil ske her?

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg kunne godt tænke mig at spørge den socialdemokratiske ordfører: Hvis man i forvejen

betaler 12-13 kr., er en forhøjelse af afledningsbidraget på 300 pct. så ikke en forhøjelse, der er til at mærke? Det ville det i hvert fald være for mit vedkommende.

Så siger ordføreren også, at hvis det her giver en flugt til byen, burde man tidligere have haft en flugt ud på landet. Er det ikke rigtigt, at denne betalingsmodel på væsentlige punkter afviger fra den betalingsmodel, som man har i byerne? Selv om man melder sig til den kommunale kloakfond og den kommunale finansiering, kommer man til at betale et væsentligt højere bidrag, end man gør, hvis man flytter ind til byen.

(Kort bemærkning).

Peter Christensen (S):

Forurenere betaler, siger hr. Niels Jørgen Langkilde. Det kan jeg ikke rigtig få til at passe, for hvis det var tilfældet, skulle forurenere på landet suverænt betale det hele selv. Sådan har jeg ikke forstået Venstre og De Konservative. Jeg forstod det sådan, at man skulle have et maksimum, og så skulle staten betale resten. Hvad er forskellen på, at staten og kommunen skulle betale ud fra princippet om, at forurenere betaler?

Hr. Hans Christian Schmidt kom ind på, hvad Kommunernes Landsforening har sagt, og hvad Det Skæve Danmark har sagt. For det første ville det jo være en dårlig fagforening, hvis KL ikke ønskede at få DUT'et de penge, som det kommer til at koste, og for det andet kan det ikke komme bag på kommunerne, at de skal løse deres spildevandsrensingsproblem.

Hr. Jens Vibjerg sagde, at det var en alvorlig sag at få en stigning på 300 pct. på de 13 kr. Det er det da, men der er jo ikke nogen, der har gjort særlig meget vrøvl over, at der er nogle, der i forvejen betaler 35 kr. Det er jo først nu, når det begynder at ramme landkommunerne, at det går hen og bliver et problem.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Forurenere betaler-princippet er jo et vigtigt princip. Vi kan ikke gennemføre det overalt, selv om vi gerne ville, for det er simpelt hen teknisk uladsgiggeligt. Men her fjerner man sig unødigt fra det, og man lader den, der har betalt én gang, betale to gange.

Hvis vi tager det forfra igen ganske langsomt, sker der altså det, at en række husstande i det åbne land vil sige til det nærmeste kloakfælles-

skab og ikke til kommunen: Vi kan ikke magte det her. Vi vil godt være med, men I må betale det overskydende. De folk, der i mange år har været med til at drive det pågældende renseanlæg og har betalt i dyre domme, får nu væltet disse udgifter oveni. Det vil sige, at det er nogle få mennesker, der bliver belastet. Var det Odense Kommune eller Århus Kommune, der fik 10 ekstra med, havde vi ikke bjæffet. Men dér, hvor det viser sig at ramme ganske hårdt, er i de små kommuner, hvor der er ganske få i det kloakopland, og hvor der så er ganske mange, der melder sig til. Så betyder det virkelig noget.

Det er det, vi synes er urimeligt. Det er urimeligt over for dem, der har betalt én gang, at de nu skal betale en høj pris i anden omgang, og derfor er det ikke tilfældigt, at det netop er Det Skæve Danmark, der har reageret og påpeget det her og anfægtet de beregninger, der ligger til grundlag for hele lovforslaget. Det er vi utrygge ved, og det vil vi gerne have kigget noget ekstra på, kan jeg da godt afsløre. Der står også i betænkningen, at vi gerne vil have kigget mere på det i det kommende udvalgsarbejde. Det er meget alvorligt.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg er nødt til at rette en misforståelse fra den socialdemokratiske ordførers side. Kommunerne skal jo ikke ud og løse deres spildevandsproblemer med dette forslag. Det er derimod sådan, at de, der udleder i det åbne land, bliver pålagt nogle restriktioner.

Så taler man om forurenere betaler-princippet. Det er da klart, at forurenere skal betale, men her kommer vi jo og sætter nogle mål i recipienter. Det er fint, men så må vi også gå ind og tage en dialog med de folk, der får en udgift, som kan være langt højere, end de kan klare.

Men det er sådan set ikke problemet. Problemet i forslaget er meget mere, at man ikke har kunnet dokumentere en miljøeffekt. Man har ikke kunnet sikre sig en typegodkendelse af disse nedsivningsanlæg.

Så er jeg ked af, at den socialdemokratiske ordfører ikke kunne forklare det med solidariteten. Jeg kan sådan set godt forstå det, for lovforslaget lægger op til, at skulle man være uheldig at bo i en af de lidt svagere kommuner, hvor det måske kun er 40 pct. af befolkningen, der er i en kloakfond, får man lov til at betale for den resterende del, der skal med ind. Det betyder ingenting i en stor by, hvor man måske har 80-90 pct.

med i en kloakfond, men det er et slag i ansigtet for de svageste kommuner. Det er kedeligt, men det viser, hvor regeringen er på vej hen.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg var godt klar over, at mange af regeringspartierne gruppedlemmer ikke har forstået, hvad det her går ud på, for så var forslaget ikke gået så let igennem grupperne, som det tilsyneladende er. Men jeg er overrasket over, at selv den socialdemokratiske ordfører ikke har forstået sammenhængen, for prisen på spildevand er jo ikke et spørgsmål om landkommune eller bykommune.

Jeg kan bare tage min lille nabokommune: De har i dag en pris, der nærmer sig 20 kr. pr. kubikmeter. Tænk, hvis de får en stigning på 300 pct. Så må folk jo gå fra hus og hjem.

(Kort bemærkning).

Peter Christensen (S):

Det er angående solidaritet, som jeg lovede at forklare for både hr. Niels Jørgen Langkilde og hr. Hans Christian Schmidt. Solidaritet er et fællesskab, der yder og nyder. Her i landet har vi bygget vores samfund op om kommuner. Disse kommuner har nogle krav, som skal opfyldes for borgerne, og blandt disse krav har vi rensning af spildevand. Det vil sige, at så må de borgere, som bor i den kommune, være fælles om at løse den opgave. Det, man kan opfatte, er, at hvis man i en by har betalt et afledningsbidrag, er det faktisk kun et acotobeløb, for man har ikke løst opgaven og fået rensset spildevandet i kommunen.

Hr. Jens Vibjerg taler om et tænkt eksempel. Det andet var ikke tænkt, for det med de 13 kr. var åbenbart hr. Vibjergs egen kommune. Det, jeg bare fortæller, er, at man har en forskel fra 2 kr. til 35 kr. i disse bidrag. Der har ikke været den store interesse fra V og K på dette område.

Anden næstformand (Henning Grove):

Nu går vi til tredje omgang korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Nu bliver det mærkeligt og lidt farligt, for enten er det mig, der er noget galt med, og jeg kan ikke læse, eller også er det den socialdemokratiske ordfører. Jeg vil håbe, ministeren kan høre, hvad der bliver sagt her i salen, så han måske

kan komme og fortælle, hvad det er, der ligger i forslaget.

Som det bliver præsenteret nu, ser det ud, som om kommunen kan klare betalingerne, hvis der er behov for det. Det kan jeg altså ikke læse i forslaget. Jeg har forstået det som kloakoplande, og at det vil omfatte en del af kommunerne, og at det vil være sådan, at det i mange tilfælde kun er en meget lille del af kommunen, der vil blive omfattet af denne solidaritet.

Så når hr. Peter Christensen siger, at det er det kommunale fællesskab, der er bærende i vores samfund, er det altså ikke den rigtige reference at sætte på her. Det vil være sådan, at nogle kommer til at betale to gange, og det synes vi er urimeligt. Der er andre, der vil gå helt fri, og det vil netop være de landejendomme, der ikke vil få pålagt en eneste foranstaltning. De vil altså sidde uden for et kloakopland, og de vil ikke blive belastet med en eneste krone. De kan altså fortsætte, som de altid har gjort, og det er måske en rimelig ordning, de har. Men de kommer ikke til at bidrage til fællesskabet.

Men det gør de, der befinder sig i kloakoplandet, og det er dem, der bliver ramt af det her. Så skiftende fra kommune til kommune vil der være en meget stor del, der ikke vil være omfattet. Men jeg vil da godt have at vide, hvor i lovforslaget det står, at alle kommunernes indbyggere kan blive pålignet de her opgaver.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Sandheden med hensyn til, hvordan det skal betales ifølge det her forslag, er jo, at kommunerne og staten ikke kommer til at betale en krone, og at man tørrer det hele af på dem, der allerede har betalt én gang. Det er god socialdemokratisk politik – sådan skal det være!

Og skulle der være nogle kommuner, der har det lidt dårligt, så skal de have det endnu værre, for er der få i en kloakfond – hvad der ofte vil være i de tyndtbefolkede og svage kommuner – ja, så skal de selv have lov til at betale, hvad det må koste at få en stor del af indbyggerne ind i kloakfonden, mens man i de større byer, hvor man er mange til at bære de relativt få, der skal ind i fonden, kun får en ganske lille stigning.

Det er solidaritet, når det er socialdemokratisk: De svageste skal betale gildet, og de rigeste kan more sig over det!

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Det er til hr. Peter Christensens bemærkninger om ydere og nydere:

Vi må jo sige, at fordi man ikke ville lytte til indstillingen fra Spildevandsudvalget, er den eneste nyder i det her spil finansministeren, for havde man lyttet til de fagfolk, der sad med i Spildevandsudvalget, havde regeringen været mange problemer foruden.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Peter Christensen har ordet for en kort bemærkning, og så går vi videre i ordførrækken.

(Kort bemærkning).

Peter Christensen (S):

Her kommer der jo nye oplysninger frem, men jeg går stadig væk ud fra, at kommunerne har opdelt det i kloakoplande, og at de også har taget hensyn til det antal ejendomme, der ligger i disse kloakoplande. Og det må nu engang være sådan, som man også selv har sagt: at den, der forurener, også må være med til at betale, og det er jo sådan set det, der ligger i forslaget. Men den enkelte borger vil ifølge forslaget ikke komme til at yde så meget, som den pågældende ellers ville have været nødt til, hvis vedkommende selv skulle have betalt det.

Så siger hr. Hans Christian Schmidt, at der er nogle, der bare kan fortsætte, som de altid har gjort, og så må jeg jo spørge, om man slet ikke har fundet ud af, hvad det her forslag går ud på?

Det går altså ud på at skåne vores miljø og ikke ud på at straffe nogen, og det er jo givet, at hvis der er nogle ejendomme, der ikke forurener, vil det da være urimeligt at pålægge dem nogle forpligtelser, fordi det drejer sig om, er jo, at vi vil have rensset spildevandet fra de ejendomme, der har spildevandsafledning til søer og åer.

Og jeg kan jo spørge Venstres og De Konserveratives ordførere, hvad Venstres og De Konserveratives forslag til, hvad vi skal gøre ved det, er; det har vi nemlig ikke set. Men svaret kan jeg få i forbindelse med deres ordførertaler.

Jens Vibjerg (V):

Dette her er noget af det værste, vi har været udsat for længe – ud over, som nævnt, at det er en katastrofe for landdistrikterne – for der er jo både en politisk vinkel på det her, som først jeg vil sige lidt om, og en faglig vinkel.

Den politiske vinkel:

I lørdags blev jeg egentlig så glad, da jeg hørte radio, for jeg hørte, at De Radikale havde givet udtryk for, at nu skulle man undgå at haste lovforslag igennem Folketinget, for de skulle have en ordentlig forberedende behandling, inden de kom til afstemning, og det lød jo godt. Men så må vi jo sige, at sådan som tingene har udviklet sig i denne sag, var det jo nærmest udtryk for hykleri – det siger vi i hvert fald i Jylland; jeg ved ikke, hvad man ville sige her – for ifølge Ritzau indgik man jo allerede den 21. februar forlig med hensyn til dette forslag, og det var på et tidspunkt, hvor kun en tredjedel af de stillede spørgsmål var besvaret.

Det kunne så være, hvad det være ville, for det kunne jo være, at man i regeringspartierne mente, at man havde svarene på forhånd, men hvad værre var, var, at det var inden anmeldte deputationer havde været i foretræde, for jeg synes, det er en hån mod den demokratiske proces, at man helt negligerer den ret, som borgere, der har anmeldt deres ankomst til et udvalg for at forelægge deres synspunkter, har til at komme i udvalget, at man beslutter hen over hovedet på dem. Det klæder ikke de partier, der ellers værner om vores folkestyre.

Så til den mere faglige side:

Dér skal det hele jo ses i lyset af, hvad man ikke kan i dag, og dér er der to ting, man ikke kan:

Finansieringsmodellen kan man ikke gøre brug af, sådan som lovgivningen er nu, og så kan man ikke pålægge rensning, hvis målsætningen ikke er opfyldt.

Så hele diskussionen skal ligesom ses på baggrund af de to ting. De problemer skal vi holde os for øje. Og med hensyn til finansieringsmodellen har spildevandsrapporten jo nogle klare konklusioner, når vi lige ser bort fra regeringens indflydelse.

Og både Kommunernes Landsforening og Det Skæve Danmark har jo givet klare meldinger, og vi har vel aldrig – i hvert fald medens jeg har været med i udvalget – oplevet så mange frustrerede borgmestre troppe op i udvalget for at give udtryk for deres frustration over dette lovforslag i bevidsthed om, at man kan komme til drive 200, 500, 800, ja måske 1.600 anlæg i hver enkelt kommune, for det kan udvikle sig til en katastrofe rent omkostningsmæssigt.

Og diverse organisationer fra landsbyerne og det åbne land, ja sågar økologerne, har sagt, at det her er en økologisk katastrofe. Så jeg forstår

ikke Enhedslisten, SF og De Radikale, for de plejer i hvert fald at sige meget pænt om vores miljø. Men når vi kommer til realiteterne og tingene skal besluttes, må vi jo sige, at ord er ét og handling noget andet.

Vi ved jo, at sivedræning er et stort problem, for hvad med de miljøfremmede stoffer? Hvad sker der med dem? Siver de til vores grundvand? Vi ved, at spildevand, der kommer ud oven på jorden, hvor vi har plantedækket, mikroorganismerne og ilt og sollys til at nedbryde det, får vi ikke nogen forurening af, men når vi lukker det ud i 1,20 meters dybde, ja, så er der kun én vej, og det er ned til vores grundvand.

Jeg har da også mærket mig, at Enhedslisten er enig i de betragtninger, og derfor skuffer det mig, at Enhedslisten bare hopper med på lovforslaget og ikke tager de relevante miljøhensyn.

Og det kan undre mig, at regeringen ikke har villet sondere mulighederne for et bredt forlig, således at vi i fællesskab kunne have lavet noget fornuftigt her.

Her i Tinget har der ellers været tradition for, at på de områder, som berører kommunerne, inddrager man også de partier, der er de bærende ude i kommunerne. Men end ikke en forespørgsel om, hvorvidt vi ville være med til en drøftelse om det, har vi fået; regeringen har valgt at lukke øjne og øren – og ikke bare for den borgerlige side af salen, men også for stort set alle de henvendelser, vi har fået fra organisationer, grupper og enkeltpersoner, og hvem der ellers har rettet henvendelser i denne sag.

Kun på det økonomiske område har de signaler, der er kommet undervejs gjort lidt indtryk, så man har fået kolde fødder. For først var der jo lagt op til, at omkostningen skulle være 18.000 kr., henholdsvis 30.000 kr., plus moms, men da man fandt ud af, at det jo kunne komme til at gå ravegalt ude i kommunerne, fik man lagt lidt ekstra penge på, så der nu skal betales både for ledninger på egen grund og for trikstanke, og som man skriver, koster det i hvert fald 15.000 kr., og så er vi altså oppe i en størrelsesorden, hvor der i stedet for at være tale om 18.000 kr. som minimum er tale om 35.000-55.000 kr., og det kan jeg i hvert fald godt se at der vil blive mange som vil få problemer med at betale. Og hvis vi så stiller det op i forhold til en miljøgevinst, som måske slet ikke er der, er det altså lidt af en katastrofe.

Så jeg vil afslutningsvis anmode om at få sagen tilbage i udvalget mellem anden og tredje

behandling, for jeg synes, der er mange spørgsmål, der stadig væk er uafklarede, og vi har fået en henvendelse fra borgmestrene i Storstrøms Amt, som jeg også synes fortjener at blive behandlet i udvalget.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Hr. Jens Vibjerg sagde her fra talerstolen, at ord er ét og handling noget andet.

Dér må jeg så sige, at man i hvert fald kan konstatere, at der er blevet brugt fantastisk mange ord fra Venstres side, og at både Venstre og for den sags skyld også De Konservative fuldstændig har meldt sig ud med hensyn til at gøre noget for miljøet ved at få foretaget denne rensning af spildevandet i det åbne land.

Og de argumenter, der bliver brugt, er sandelig langt ude, og Venstres og De Konservatives betænkningssbidrag er altså skrækkelig læsning, for ærlig talt påstår man jo ting og sager, som overhovedet ikke har hold i virkeligheden, f.eks. at man bare kan bruge den gældende lovgivning, hvis man vil gøre en indsats her.

Er det virkelig ikke gået op for Venstre og De Konservative, at hele baggrunden for dette lovforslag jo netop er, at man ikke har de nødvendige redskaber til at stille disse krav om spildevandsrensning i forbindelse med de enkelte udledninger. Og mange kommuner og amter har igennem årene gjort opmærksom på disse problemstillinger, og det er først nu, man får gjort noget ved det.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Hr. Jens Vibjerg kan ikke forstå, hvorfor vi i Enhedslisten kan acceptere dette her.

Dertil vil jeg så sige, at de kommentarer, som hr. Jens Vibjerg havde om nedsivningsanlæg, deler jeg til dels, for det, der har ligget os stærkt på sinde her, er at få alternativer både til minirensaneanlæggene og til nedsivningsanlæggene, og det er separationstoiletter og grønne rodzonerensningsanlæg til det grå spildevand. Og det er faktisk sådan, at selv om der kun eksisterer 20 af den slags toiletter – 20 enkelte stykker – i Danmark i dag, har de fået en utroligt flot plads i det papir fra Miljøstyrelsen, hvor det også er oplyst, at man i forbindelse med dette forslag vil udarbejde en vejledning i brugen af dem.

Og det er jo sådan, at det faktisk er den eneste måde, man kan begynde at få økonomi i dette

her på, for så kommer gødningsressourcerne tilbage til landbruget, og det er også helt umuligt at forestille sig en omfattende økologisk drift i Danmark, hvis man ikke får næringsstofferne og saltene tilbage fra byerne.

Derfor vil jeg spørge hr. Jens Vibjerg, om hr. Jens Vibjerg så ikke kan føle sig helt tryk. For der er altså en økologisk løsning; man behøver ikke at vælge nedsivningsanlæg.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Jeg har to spørgsmål til hr. Jens Vibjerg.

Det første er: Hvad får Venstre til at tro, at kommunerne vil give ejendomme, hvor der ikke er en miljøgevinst ved at foretage en investering i forbedret rensning, påbud om foranstaltninger?

Det andet spørgsmål er: Hvorfor er denne betalingsmodel så forfærdelig set fra Venstres synspunkt?

For det var jo sådan, at da vi i maj 1992 vedtog betalingsvedtægtsloven, så vi, at kloakeringen var for dyrt for husstandene i de mindre samfund, og derfor blev det vedtaget, at de skulle betale 18.000 kr. for en enkelt- og 30.000 kr. for en dobbeltstrengt kloakering, og så skulle det samlede kommunale kloakfællesskab løfte resten. Og det blev vedtaget enstemmigt, også med Venstres stemmer.

Hvad er det, der gør, at den ordning, som har fungeret udmærket til i dag, ikke kan bruges mere? Det vil jeg gerne vide.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Til fru Anni Svanholt vil jeg gerne svare med et modspørgsmål: Hvor har Venstre meldt sig ud? Vi har sagt mange gange fra talerstolen, og vi har skrevet i vores betækningsbidrag, at vi vil rensning, det er bare den måde, den vanvittige lov her opererer med, vi ikke vil være med til.

Og så er jeg selvfølgelig glad for hr. Bent Hindrup Andersens sympati også for vores synspunkter på det her område. Jeg tror egentlig, at hvis Enhedslisten havde lyttet lidt mere til Venstre og De Konservative fra starten, så kunne vi have fundet nogle fornuftige løsninger på det her spildevandsområde, for jeg har mærket mig, at når vi snakker om disse her ting, så har Enhedslisten en mere jordnær og realistisk indgangsvinkel til løsninger, som også er til at betale sig fra, og hvor vi får en stor effekt for penge. Så til en anden gang vil jeg sige, at Enhedslisten skulle lytte lidt mere til os.

Så til hr. Martin Glerup, som spørger, hvorfor betalingsmodellen er så forfærdelig. Jamen vi har jo hørt gang på gang i udvalget, hvordan alle, der har været i deputation, har tordnet imod betalingsmodellen. KL har tordnet imod betalingsmodellen, og Det Skæve Danmark har talt imod betalingsmodellen, så det har hr. Martin Glerup jo hørt til bevidstløshed. Vi ved jo – og det er også nævnt tidligere her i dag – at den er økonomisk meget, meget skæv, den vil give en utrolig stor administration ude i kommunerne, og den vil give en omkostning for de kommunale kloakfonde, som er helt ude af frit med det, man ellers laver her.

(Kort bemærkning).

Peter Christensen (S):

For at det, hr. Jens Vibjerg sagde, nemlig at vi overhovedet ikke har taget hensyn til deputationer og spørgsmål, ikke skal stå uimodsagt, så vil jeg sige, at jeg håber da, at hr. Jens Vibjerg har læst ændringsforslagene, som sådan set har taget hensyn til disse her ting.

Og så spørger hr. Jens Vibjerg igen, hvorfor vi dog ikke indgik i en eller anden forhandling og et eller andet samarbejde, et eller andet forlig. Det er altså svært med nogen, der ikke vil, men som kun er imod. Og det er sådan set det, der er foregået. Hvad vil Venstre? Vil de gøre noget for miljøet? Nej!

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Hr. Vibjerg spurgte mig, hvor Venstre har meldt sig ud. Ja, det startede man jo med at gøre allerede ved førstebehandlingen, hvor der blev meldt kraftigt ud, at staten skal betale, og der blev i hvert fald ikke sendt nogen signaler overhovedet om, at man var indstillet på at gå ind i en forhandling.

Og ærlig talt har der jo været masser af muligheder og chancer lige til det sidste, men Venstre har faktisk bare besluttet sig for, at man ikke vil gå ind i denne her sag, at man ikke vil rense spildevandet, og at man ikke vil gøre noget for miljøet. Alle de dér store ord, der bliver brugt ved festlige lejligheder, er jo bare store ord og ingen handling. Det kan vi se fra Venstres side, og det kan vi se fra De Konservatives side. De Konservative siger også: Næh, det var ikke lige det her, og i virkeligheden så tænker vi på noget andet; men når man kan handle, når man kan gøre noget, så er de bare ikke på pletten, så har de meldt sig ud.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Så vidt mig bekendt er det ikke strømmet ind med klager over den ordning, som blev indført i 1992 med hensyn til den nøjagtige fordeling af det beløb, som det her forslag omfatter.

Jeg vil godt spørge hr. Vibjerg: Hvor er klagerne over denne ordning? Kan hr. Vibjerg dokumentere bare ét eneste eksempel eller én eneste kommune, hvor denne ordning har givet problemer, så hører jeg det gerne. Det vil jeg gerne spørge hr. Vibjerg om.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Det er sådan, hr. Jens Vibjerg, at vi ved, at 25 pct. af fosforforureningen i vores søer og vandløb skyldes det urensede spildevand fra det åbne land, og 35 pct. af forureningen med organiske stoffer skyldes, at vi ikke renser spildevandet fra det åbne land.

Og så er det, at hr. Jens Vibjerg foreslår, at vi ikke skal gøre noget som helst, men vi skal bare lade spildevandet løbe oven på jorden, for så vil jorden og bakterierne og sollyset sørge for så at sige af sig selv at rense det forurenede vand.

Altså, hvis man bruger lidt snusfornuft, så kan man jo sige, at det er præcis det, der sker lige nu, og derfor så står vi jo med de store forureningsproblemer, som vi rent faktisk har, når det gælder vores søer, og når det gælder vores vandløb.

I den sammenhæng kunne jeg godt tænke mig at spørge hr. Jens Vibjerg: Er det ikke dybt urimeligt, at vi pålægger landbruget alle mulige restriktioner i forhold til kvælstofudvaskning osv., men at vi intet skulle gøre i forhold til spildevandsrensningen i det åbne land?

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg vil tage fat i det sidste først, fordi det er væsentligt. Det må bero på en misforståelse, når fru Elsebeth Gerner Nielsen udtrykker sig, som hun gør.

Jeg er enig i, at udledningen her svarer til 25 pct., når vi er ude i vandløbene; men det, vi siger, er jo ikke, at man ikke skal gøre noget ved det, men det er måden, vi er imod. Når jeg siger, at spildevandet skal ud oven på jorden, så er det jo, fordi røret så skal cuttes, inden det løber ud i vandløbet, så spildevandet kommer ud. Det er jo i princippet det, man bruger i rodzoneanlæg og tilsvarende. Det skal man benytte sig af, og det er billige.

Vi har også set tal i materialet, som viser, at bare spildevandet løber i en strækning i et dræn og så ud i en åben grøft, inden det kommer ud i vandløbet, så er det stort set lige så rent, som hvis det havde været igennem et renseanlæg. Så det er bare et spørgsmål om, at man ikke skal fokusere på disse voldsomt dyre løsninger. Det er også det, KL og Det Skæve Danmark har opponeret imod: at man skal belastes med de dér voldsomt dyre løsninger, når det slet ikke er nødvendigt.

Vi vil beskytte miljøet, vi vil bare gøre det på en anden måde, sådan at vi får noget mere for de penge, vi bruger, og så vi ikke går ud og laver noget, der måske om nogle år kan vise sig at være en miljømæssig katastrofe. Det er der ingen der kan sige i dag, om nedsivningsanlægget vil være. Jeg kunne godt frygte det. Det er i hvert fald ikke undersøgt, og jeg synes, man bør undersøge disse ting, inden man laver påbud. Det her med at lave påbud om nogle anlæg, som man ikke ved hvordan virker på kort og på lang sigt, det synes jeg er helt tosset.

Så til fru Anni Svanholt, som taler om vores udmeldinger til første behandling: Det er jo klart, at ved en første behandling giver vi udtryk for de synspunkter, vi har omkring lovforslaget, og påpeger de svagheder, det har. Det er vel det, man har en første behandling til. Og vi kan da sige om de ting, som vi påpegede ved første behandling, at det jo efterfølgende, da vi fik alle deputationerne herind, viste sig, at vi altså havde haft fingeren i jorden og vidste, hvordan det var derude. Det var derfor, vi tog de forbehold.

Og så er det vel ikke sådan, at det er os, der skal komme krybende til regeringen og sige: Vi vil gerne have et forlig. Det må vel være regeringen, der kommer og spørger: Kan vi få en snak om de her ting?

Anden næstformand (Henning Grove):

Så går vi til tredje runde.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg forstår, at det er tredje runde af korte bemærkninger.

Til hr. Jens Vibjerg vil jeg sige, når hr. Jens Vibjerg taler så godt for rodzoneanlæggene, at jeg tror egentlig, at hr. Jens Vibjerg også synes, at vi skal behandle næringsstofferne sådan, at vi får dem tilbage til jorden, at det er en ressource og ikke affald på afveje. Og så vil jeg sige, at det

var jo de ting, vi meldte ud under første behandlingen, og de er faktisk nu indarbejdet i lovgivningen.

Det er så sådan, at indtil 1999 skal der foreligge godkendelser af de forskellige systemer og herunder især den økologiske håndtering af spildevandet, som betyder, at det kommer til gavn i stedet for til skade.

Jeg vil så gerne spørge hr. Jens Vibjerg: Der er jo egentlig opnået disse fornuftige ting, og det er jo sådan, at man ikke kan komme meget længe her nu, og vi er vel også enige om, at der skal ske noget, der skal laves et stop for udvaskning af næringsstofferne i det åbne land, i tiden indtil 1999? Det regner jeg med at vi er enige om – eller er vi?

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Det er ærlig talt meget svært at blive klog på, hvad Venstre egentlig mener om det her.

Hr. Vibjerg står her og siger, at det er meget vigtigt med rodzoneanlæg og nedsivning osv. Jamen det er jo netop det, der er blevet mulighed for. Vi har fra SF's side lagt meget vægt på de ændringsforslag, der er kommet ind her, om, at vi skulle have grønne løsninger, fleksible løsninger, valgmuligheder for borgerne, og hvis hr. Vibjerg læser ændringsforslagene og betækningsbidraget, så er det netop blevet sådan, at det ikke er et spørgsmål om, at man skal have nedsivning, og man skal have minirensningsanlæg. Læs grundigt dét, der står i betækningsbidraget, hr. Vibjerg.

Hvad er det så i grunden, Venstre vil? Jeg synes, det er et stort og åbent spørgsmål, for forslaget med ændringsforslag og betækningsbidraget rummer alle de dér fleksible løsninger. Og der er jo ikke tale om, at der bliver presset noget ned over hovedet på folk her i nærmeste fremtid; der bliver rig mulighed for at vurdere mange forskellige løsninger.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Jeg synes selvfølgelig, det lyder besnærende, hvis man kunne få rensset alt det urensede spildevand for færre midler, end der er lagt op til, at der skal bruges nu; men jeg savner en eller anden form for videnskabeligt belæg for, at dét, der bliver sagt af hr. Jens Vibjerg omkring en anden måde at rense spildevandet på, overhovedet kan lade sig gøre.

Jeg har læst om det i de oplæg, der er kommet fra Det Skæve Danmark, om, hvordan man kan gøre, men jeg har altså ikke kunnet finde et eneste videnskabeligt belæg for, at der er hold i det, at vi rent faktisk kan rense spildevandet ved at lade det løbe i en drænledning et stykke vej og derefter ud i en grøft. Jeg tror, det bliver meget, meget svært at finde nogen som helst videnskabelig dokumentation for, at det er rigtigt.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Jens Vibjerg for en kort bemærkning, og så går jeg videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Først til hr. Bent Hindrup Andersen: Jeg var lidt skuffet over, at Enhedslisten, bare den får en lille sukret pille, er parat til at sluge ikke bare en enkelt bitter pille, men en hel posefuld, for det er jo det, der ligger i dette forslag.

Jeg håber ikke, det er forbigået Enhedslistens opmærksomhed, at der stadig væk står, at etablering af nedsivning sikrer en effektiv og billig rensning, der ikke medfører nogen udledning, og at en kommunalbestyrelse derfor i forbindelse med et påbud efter stk. 4 skal kunne bestemme, at påbudet skal opfyldes ved nedsivning. Det ligger altså stadig væk klart, at nedsivning er det, man foretrækker. Og vi ved altså ikke endnu, hvilke miljømæssige effekter det har.

Det var så egentlig også svar til fru Anni Svanholt: Vi siger ikke ja til nedsivning, fordi vi ved for lidt om det. Det går jo uden om rodzonen. Vi får ikke udnyttet rodzonens muligheder for at optage de dér stoffer.

Og så må jeg sige til fru Elsebeth Gerner Nielsen, at jeg ved ikke, hvad hun kræver af videnskabeligt belæg, men det fremgår af det materiale, vi har fået oversendt fra Miljøstyrelsen, og det kan da godt være, at det ikke er godt nok, det skal jeg ikke kunne sige, men jeg har haft sådan en vis tillid til det. Det er netop dér, jeg har set tallene for, hvordan spildevand bliver rensset, når det løber i dræn og grøft.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Niels Jørgen Langkilde som ordfører.

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Der er mange, der er imod det her lovforslag. Der er nogle, der mener, at der slet ikke er nogen miljøproblemer, der er ikke noget at komme efter, så vi kan bare sidde med korslagte arme.

Det er ikke Det Konservative Folkepartis motivering for at være imod det her lovforslag. Vi har nogle af de ringeste vandløb i Europa, ja, man kan vel næsten sige de ringeste. Der er bestemt behov for at gøre noget, og Det Konservative Folkeparti har prøvet at få regeringen til at gøre noget på mange områder og ville gerne have været med i et konstruktivt arbejde, også med dette lovforslag. Men det ønskede regeringen ikke.

Det Konservative Folkeparti har som en klar målsætning, at vi skal recirkulere næringsstofferne. Det er ikke nogen kunst at bygge dyre rensningsanlæg, og vi har i vores miljøpolitik skiftevis prøvet at fortynde os ud af problemerne og rense os ud af problemerne. Men jeg tror, vi er blevet så kloge, at vi vil gå tilbage til det gamle organiske princip, som har været lede-tråden for Det Konservative Folkeparti og også er det for andre partier. Vi skal sørge for, at næringsstoffer og andre stoffer recirkulerer, og vi skal sørge for ikke at efterlade store affaldsdepoter eller uløste miljøproblemer til vores efterkommere. Det kan vi nemlig ikke være bekendt.

Når man taler om, at Danmark skal være foregangsland, skal det ikke være med hensyn til at afbrænde slam, men med hensyn til at udnytte det og sørge for, at det bliver genbrugt. Derfor er det element, der ligger i lovforslaget om typegodkendelser, egentlig ganske fint. Det gælder om at få gennemprøvet, testet en række løsninger og sige: Ved I hvad, det her tror vi på. Under de og de forhold kan I bruge den ene rensemetode, og under de og de forhold skal det være den anden. Det har vi ikke de store problemer med.

Men vi har problemer med, at der er alt, alt for få grønne løsninger i forslaget. Vi har noteret os, at de partier, der har haft indflydelse, er kommet et lille stykke hen ad vejen, og tillykke med det; men de er ikke kommet hele vejen. Den socialdemokratisk/radikale beton har fået lidt pyntegrønt, men det havde klædt den, hvis den var blevet mere grøn, og hvis man havde udnyttet nogle af de muligheder, der findes. Vi nævnte selv parallel vandforsyning som et af de elementer, der burde være med.

Rodzoneelementet er kommet med; det er vi godt tilfredse med, og der er også andre løsninger, der peger i den rigtige retning. Ren teknik kan nemlig ikke løse problemerne på lang sigt, det er vi ikke et øjeblik i tvivl om.

Det helt store problem er selvfølgelig finansieringen af dette kæmpeprojekt. Det er et projekt, der kommer til at koste borgerne over 2 mia. kr., regeringen skønner 2,2 mia. kr. Men udvalgsbehandlingsens første del viser, at de beregninger i hvert fald er så usikre, at regningen kan blive betydelig større, og det er efterhånden ved at gå op for befolkningen og ikke mindst for mange kommunalbestyrelsesmedlemmer. Derfor har vi også fået foretræde af en række deputationer, der har vundet sig voldsomt over det, de har set.

Man laver ikke en solidarisk løsning, og det er det, vi har noget imod. Det er ikke tilfældigt, at Miljøstyrelsens betænkning nr. 3 fra 1996, betænkningen om spildevandsafledning i det åbne land, netop anbefaler en anden løsning, end vi ser her. Vi har det dårligt med, at man har fravalgt i hvert fald hovedstrukturen i det, der blev peget på, og er kommet med en løsning, som jeg ikke kan se, hvorfor man vil forsvare med næb og kløer. Man giver klart afkald på både et solidarisk princip og »forenerer betaler-princippet«; man har sat sig mellem to stole.

Det kommer til at gøre ondt på dem, det kommer til at gå ud over, og det er selvfølgelig navnlig de tyndt befolkede områder med småbyer og små kloakoplande. De bliver virkelig de store tabere. De tæller selvfølgelig ikke ret meget, når der skal stemmes på valgdagen, men jeg synes altså, at også de mennesker har krav på at blive behandlet ordentligt af Folketinget. Men det løser problemerne for kommunekasserne og for finansministeren, og det er måske baggrunden for, at man kan strikke sådan en løsning sammen og fedte den af på nogle andre kasser, så det ser ud, som om skatterne ikke stiger helt så meget, og at man ikke plyndrer befolkningen helt så meget med skatter og afgifter, også selv om de er grønne.

Så er der selve proceduren, og her er vi skuffede over det, der er foregået: En time efter den tekniske gennemgang har man et forlig på plads. Under den tekniske gennemgang gav Venstre og De Konservative klart udtryk for, at der var mange interessante elementer. Vi ville gerne arbejde videre, vi ville gerne prøve at se, om der kunne findes en løsning, vi ville strække os langt. Der måtte findes en anden finansieringsløsning, men selve miljødelen var vi med på. Men inden vi fik en tilbagemelding, kunne vi læse på Ritzaу, at nu var der indgået et forlig, og det synes vi er aparte. Hvis det er sådan, at hvis et parti siger bare ét enkelt kritisk ord ved første behandling af et lovforslag – selv om par-

tiet kan følge mål og intentioner – kommer det dertil, at der overhovedet ikke vil blive forhandlet med det parti, lægger det unægtelig et voldsomt bånd på én ved førstebehandlingen. Jeg vil da håbe, at det ikke forholder sig sådan, men at man har haft andre grunde til at vælge den forligsprocedure, man valgte.

At det har taget lidt tid at komme frem med budskabet og få det spredt ud, ligger helt i tråd med det, som Folketingets formand gjorde opmærksom på i et interview for nylig, og som andre også har gjort opmærksom på: Der skal nogen tid til, når vi kommer med omfattende lovgivning. Vi har netop modtaget et brev, dateret den 11. april 1997, fra hr. Poul-Henrik Pedersen, der er borgmester i Nykøbing F. Han har været sammen med de øvrige 13 borgmestre på Lolland-Falster, og de har nu fundet ud af – man kan sige, det er noget sent – hvilke voldsomme problemer det vil give for området. De har bedt os så mindeligt om at tænke os grundigt om, og det er noget, vi må gøre i det fortsatte udvalgsarbejde, hvor vi i hvert fald skal fortsætte med at dyrke de ting. Det er ærgerligt, at kommunerne skal føle sig taget sådan ved næsen på grund af det hastværk, der har været. Det viser, at vi skal gøre os virkelig umage for at få alle til at være med, for hvis man ikke ude lokalt bakker miljøløsninger op, kommer vi ingen vegne. Det med at hive en sæk ned over hovedet på folk giver nemlig ikke det største klarsyn, så jeg håber, vi kan få pyntet på proceduren mellem anden og tredje behandling.

Så kommer vi så til selve talgrundlaget for de beslutninger, der bliver truffet, og her har vi altså set modstridende tal fra Det Skæve Danmark og fra ministeren. Jeg vil ikke gøre mig til ekspert på området, så jeg kan ikke gennemskue, hvad der er det rigtige; men jeg kan se af de tal, vi har fået, at det ser ud til, at nogle landkommuner bliver ramt umådelig hårdt, og det vil modvirke al snak om at gøre noget for landdistrikterne. Det vil få folk til at flygte fra landdistrikterne. Hvis man vil sælge et hus, hvor man ved, at der kommer til at ligge en regning på ganske mange tusind kroner, fordi kommunens folk skal kigge på ejendommen med passende mellemrum for at tilse et kommunalt anlæg – ja, så er det ikke noget, der gør det mere charmerende at bo i landdistrikterne. Her har vi altså nogle problemer.

Vi ved heller ikke i dag, om det er en regning på 2,2 mia. kr., vi skal udskrive, eller om den bliver på 2,5 mia. kr. eller endnu mere. Det ville

være lækkert, hvis vi havde et bedre talgrundlag på området. Jeg nævnte i min indledning, at det er meget vigtigt for os, at vi får nogle miljømæssige gevinster, og vi vil gerne bruge penge på miljøet, ingen tvivl om det. Men hvis vi får befolkningen til at bruge 2,2 mia. kr. – for nu at tage udgangspunkt i regeringens tal – vil vi gerne have nogle håndfaste resultater. Så vil vi også gerne være med til at diskutere det ude i befolkningen og sige: Jamen ved I, hvad I får for de penge? I får det her, I får det her, og I får det her. Men hvis vi skal se på, hvad regeringen mener, befolkningen får, kan jeg læse op fra lovforslagets bemærkninger, side 5:

»Det vurderes, at forslaget vil have positive miljømæssige konsekvenser. Det forventes således, at forslaget vil medføre en forbedret rensning i det åbne land, og en højere grad af opfyldelse af vandområdernes målsætninger. Det skyldes, at kommunerne får bedre muligheder for at påbyde en forbedret spildevandsrensning i det åbne land.«

Det er meget tyndt. Hvilken koncerndirektør kan gå til bestyrelsen og sige: Vi skal lige afholde nogle udgifter på 2,2 mia. kr., og det, vi får for de penge, er varm luft og vindfrikadeller. Det kan godt være, det hjælper. Jeg tror selv, det vil hjælpe, også selv om regeringen gennemfører det på den måde, den ønsker; men jeg tror bare slet ikke, resultatet vil stå mål med investeringen. Den tro har udvalgsarbejdet bestyret mig i, og det er jeg ked af. Jeg havde håbet, jeg var blevet overbevist om noget andet.

Flere af partierne har været meget optaget af problemerne med nedsivende grundvand på det seneste, og Det Konservative Folkeparti har også været optaget af dem og har sammen med Venstre fremlagt en 10-punkts-plan. Men nu er der lavet et skift i miljøpolitikken, som jeg ikke rigtig har set nogen argumenter for: Fra at være meget skeptisk over for nedsivning er man gået over til at sige, at nu er det det eneste rigtige. Det skift kommer samtidig med, at vi finder Roundup-rester og måske rester af andre stoffer i vores drikkevand – noget som foruroliger en del – og samtidig med, at folk taler om medicinrester.

Er det et meget stort problem? Ja, hvis nu medicinresterne kommer ud i et nedsivningsanlæg, hvor vi dag ud og dag ind koncentrerer den samme nedsivning i et lille område, kan det selvfølgelig godt være, at de bliver nedbrudt undervejs; men jeg kan slet ikke overskue konsekvenserne af det. Jeg synes heller ikke, vi har

fået fremlagt noget om det problem. Jeg vil håbe, vi kan nå det efterfølgende, men jeg er bange for, at vi styrer med bind for øjnene, og at kommende generationer bestemt ikke vil takke os for, at vi belaster grundvandet på den måde.

Vi er tilhængere af et moderat forsigtighedsprincip, også på dette område, og derfor synes vi, der er behov for nogle håndfaste argumenter, når man udsætter vores drikkevand for den risiko. Jeg ved godt, der er nogle afstandskrav for nedsvivningsanlæggene, men jeg tror ikke, de krav er tilstrækkelige.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Hr. Langkilde holdt en lang tale, men sløret blev ikke løftet på noget som helst tidspunkt. Hvad er det i grunden, De Konservative vil på dette område? Man siger en hel masse om, hvad man ikke vil, men der er åbenbart slet ikke noget i lovforslaget, der duer, selv om der med ændringsforslagene er skabt masser af nye muligheder.

Der er jo netop ikke tale om, at der skal gås over til nedsvivning, og at der skal anvendes minirensningsanlæg. Der er åbnet op for fleksibilitet, grønne løsninger osv. Men hvad er det, De Konservative vil have, når de ikke kan bruge den fleksibilitet, den store vifte af muligheder?

Så siger hr. Niels Jørgen Langkilde, at der bliver problemer for kommunerne med økonomien osv. Jeg må spørge hr. Niels Jørgen Langkilde: Går De Konservative ikke ind for, at forurenere betaler, og er der ikke her netop tale om, at det er den enkelte forurenere, der skal betale, og at den pågældende naturligvis også vil være optaget af at finde en god og billig løsning inden for de rammer, der bliver påbudt af kommunen?

Der kan jo aldrig blive tale om, at det er kommunen, der får en udgift. Der er tale om, at det er den enkelte forurenere, der skal betale, men der er heldigvis indbygget solidaritet i forslaget, så der er grænser for, hvad den enkelte kan komme til at betale.

(Kort bemærkning).

Peter Christensen (S):

Som fru Anni Svanholt sagde: De Konservative vil gøre noget, men vi får ikke at vide, hvad de vil gøre. Men lad os få én ting på plads, inden vi bliver færdige med denne diskussion, nemlig finansieringsordningen. Kan vi ikke få det klippet helt ud angående finansieringsordningen, at

det, der ligger bag VK's forslag, er, at staten skal betale? Kan vi ikke få det klippet helt ud?

Så siger hr. Langkilde, at der ikke er nogen positiv miljøeffekt. Mener hr. Langkilde ikke, at 10 pct. mindre forurening af de indre farvande er en positiv effekt? I f.eks. Ribe Amt er 20 pct. af vandløbene forurenede på grund af disse manglende kloakeringer og manglende rensning i det åbne land, men det bliver anderledes nu. Har forslaget så ikke nogen positiv miljøeffekt, eller er det ikke noget, man tager alvorligt?

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Jeg kan se, jeg er blevet misforstået, for jeg har ikke talt om, at forslaget ikke havde nogen miljøeffekt. Jeg medgav, at der var en miljøeffekt, men jeg tror bare ikke, den står i forhold til de 2,2 mia. kr., eller hvor meget det nu er, og det var det, jeg lagde til grund for mine betragtninger.

Med hensyn til finansieringen gjorde jeg opmærksom på ved førstebehandlingen og gør det gerne igen her, at for Det Konservative Folkeparti er det en mere acceptabel ordning at lave en statslig støtteordning af en eller anden art, som vi har skitseret i betænkningen – måske med nogle ændringer – frem for den ordning, der er beskrevet i forslaget. Den vil være mere solidarisk.

Jeg har også gjort opmærksom på, at »forurenere betaler-princippet« står i vores miljøprogram. Det er et fast princip for os. Vi kan bare ikke gennemføre det fuldstændigt alle steder, for så vil ejerne af nogle af ejendommene i det åbne land simpelt hen gå i knæ. Derfor må vi modificere princippet, og så vil vi hellere have solidaritet i hele Danmark end solidaritet i en enkelt kommune.

Og så er der jo ikke engang tale om en enkelt kommune, som det bliver hævdet. Vi taler om et af kommunens kloakoplande, og det gør en meget væsentlig forskel. Vi er nede i en enhed, der er så lille, at det nogle steder kan virke stærkt skræmmende, og hvis en kommune har mange små centre, som nogle kommuner har satset bevidst på, bliver de i den grad straffet med dette forslag, og det har vi det dårligt med.

Vi vil gerne have flere grønne løsninger, og jeg vil sige til SF, at der er kommet nogle med, og det tager jeg hatten af for. Men det er ikke et spørgsmål om at få installeret mest mulig teknik.

Så gjorde jeg opmærksom på, at vi er skeptiske og gerne vil have nogle ekstra undersøgelser, inden vi sætter hele det store apparat i gang. Vi vil gerne have, at typegodkendelserne er på plads. For Det Konservative Folkepartis skyld kunne vi udmærket få de godkendelser på plads nu, og så kunne vi gemme det andet, tæske det igennem og virkelig få lavet noget seriøst og også få lavet noget forskning, så vi ikke om en 2-3 år, når grundvandsproblemerne begynder at melde sig, må komme løbende og sige: Ja, nu må vi altså til den igen. Det, vi bad jer om at investere i og bruge alle de mange penge på, skal I lave om igen. Nu har vi en ny teknik, som vi gerne vil bede jer benytte. Det går bedre i byerne, hvor der er mange om at dele risikoen, hvis tingene slingrer lidt, og derfor løb vi først risikoen i byerne og ikke på landet.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Hr. Niels Jørgen Langkilde siger, at typegodkendelserne skal være på plads først. Men de bliver jo fastsat inden 1999, altså inden påbudene skal iværksættes, og der er stadig valgmulighed på det tidspunkt, også til at vælge grønne og økologiske løsninger som f.eks. separations-toiletter og rodzonerensning af gråt spildevand. Det ville være typegodkendt på det tidspunkt, og så kan jeg ikke se, at hr. Niels Jørgen Langkilde egentlig har nogen bekymringer. Når det kommer til stykket, har jeg har egentlig svært ved at forestille mig, hvorfor De Konservative ikke stemmer for forslaget.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Ja, vi har det da sådan, at vi gerne vil kende resultaterne af de typegodkendelser. Vi vil da gerne se, hvad det er for nogle muligheder, der foreligger, inden vi strikker den økonomiske ordning sammen.

Er det sådan, at det kun er nødvendigt med meget billige løsninger eller meget dyre løsninger? Det skal da ses i den sammenhæng, at når man udskriver en regning og den skal betales, siger man: Jamen hvor stor er regningen? Taler vi om noget meget billigt, som folk selv kan klare – det ville være dejligt, hvis vi kunne komme frem til det – eller bliver det noget utrolig kostbart, hvor der virkelig skal tages hårdt fat og fra mange kasser?

Derfor har jeg på Det Konservative Folkepartis vegne udtrykt stor sympati for typegodken-

delser. Man kører det igennem, prøver at få nogle resultater. Vi vil gerne have mere forskning, vi vil gerne have en bredere vifte af muligheder, men det er altså ikke indstillingen hos flertallet. Vi vil gerne se sammenhængen mellem udgifter og indtægter.

Anni Svanholt (SF):

Ved førstebehandlingen af forslaget lagde vi fra SF's side megen vægt på, at der blev meget bedre muligheder for grønne, bæredygtige løsninger, og der skulle være mange valgmuligheder, så den enkelte borger selv kunne vælge den løsning, der nu var bedst og økonomisk fordelagtig inden for rammerne af de rensningskrav, som kommunerne måtte stille, og at vi i øvrigt mente, at der skulle være solidaritet i forslaget. Vi støttede altså forslaget sådan overordnet, men vi ville gerne være med til at gøre det bedre.

Og det, der nu ligger her i dag i form af ændringsforslag og et meget udbygget betænkningsskud, er vi meget tilfredse med, for vi synes i høj grad, at vi har fået sikret og dermed også tilgodeset de holdninger, som vi gav udtryk for fra SF's side. Der er jo netop den fleksibilitet, de mange grønne løsninger, og ikke et egentligt krav om påbud om nedsivning eller minirensesanlæg. Det var det, vi gik stærkt ind i forhandlingerne for at sikre. Og det fremgår tydeligt af ændringsforslaget, at såfremt man kan opnå tilladelse til en anden løsning, skal man ikke påbydes nedsivning.

Vi vil netop meget gerne have næringsstofferne tilbage. Vi mener også, at der skal sættes meget mere skub i udviklingen af grønne løsninger på dette område, så vi både kan tilgodese miljøet og faktisk også får sat skub i nye former for produktion inden for dette område.

Vi har også lagt meget vægt på, at der bliver givet en god information til borgerne, når man skal vælge en løsning efter påbudet.

Så jeg vil sige, at det, hr. Vibjerg gav udtryk for, at der var et krav, er ensidigt krav om nedsivning, er altså en total misforståelse af det foreliggende ændringsforslag.

Vi er også meget tilfredse med, at der kommer en statusredgørelse i 1999, hvor kommunerne så på det tidspunkt har lavet planlægningen, hvor det hele kan gøres op, og hvor der er et overblik over, hvilke krav der måtte blive stillet, og hvordan situationen er.

Dermed er der så skabt mulighed for, at man kan se, om de rensningskrav, der bliver stillet, nu også er i stand til at opfylde de krav, som

amterne stiller i deres recipientkvalitetsplan, altså de krav, der skal stilles, for at man kan opnå de målsætninger for vandløb og søer, som jo er hele formålet med denne lov, og dernæst om det vil vise sig, at der skulle være nogen, der kommer i en økonomisk klemme. Der er jo netop med bemærkningerne her lagt op til, at det bliver nødvendigt at se på sagen og måske lave nogle ændringer i 1999.

Der er også skabt mulighed for, at man kan få fastsat en tidsfrist for gennemførelse af rensningen, og vi mener også, det er meget fornuftigt, at der bliver mulighed for at tage stilling til det.

Men dette vil jo være en proces, der er sat i gang, og som vil komme til at løbe over en årrække. Der er ikke noget, der bliver ændret eller gennemført hurtigt. Så alle de bekymringer, der er fra borgerlig side, er der altså ingen grund til at have, for der bliver tid til at lave typegodkendelse, der bliver tid til at tænke sig fornuftigt om, lave en god planlægning og finde de rette og gode løsninger.

Vi mener, at med de ændringsforslag, der nu bliver vedtaget af regeringspartierne, Enhedslisten og SF, er der skabt et forbedret lovgrundlag. Det er udtryk for en god balance, idet den forurening, der kommer fra det åbne land, som, hvis vi måler det med forureningen fra landbrugsdriften, ikke udgør så voldsomt meget, men er af meget stor betydning i forhold til nogle enkelte vandløb og søer, naturligvis også er det, vi må sætte ind over for. Men det skal ikke bare gennemføres med lynets hast. Der skal være en proces, hvor man får udviklet nogle nye teknologier og lavet nogle ordentlige økonomiske løsninger.

Så vi er meget tilfredse med det, der er kommet ud af det, og støtter naturligvis fuldt og helt de ændringsforslag, der foreligger.

I øvrigt må man sige, at de henvendelser, der har været, er der jo i høj grad taget hensyn til både i ændringsforslagene og i betænkningssbidraget. F.eks. kan jeg sige vedrørende Det Skæve Danmarks reaktion, at mit indtryk var – og det fik jeg bekræftet efterfølgende – at da Det Skæve Danmark var i deputation, var man ikke klar over, hvilke ændringer der var lagt op til i loven. Deres reaktion var på det oprindelige forslag.

Vi har da heller ikke efterfølgende hørt noget fra Det Skæve Danmark. Der har ikke været nogen reaktioner. Der er ikke kommet nye henvendelser. Jeg tror, at Det Skæve Danmark kan se, at her er der altså lagt op til en god, afbalan-

ceret løsning, hvor man får løst spildevandsproblemet og samtidig taget de hensyn, der skal tages i forhold til de enkelte ejendomme og de tyndt befolkede egne.

Men jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren kunne tænke sig at inddrage Det Skæve Danmark i den videre proces forud for afgivelsen af statusredegørelsen. Vi finder i SF, at det er vigtigt at have god kontakt til Det Skæve Danmark netop i det her spørgsmål, for vi vil gerne tage de hensyn. Vi har ikke nogen ønsker om, at det skal ramme skævt på nogen måde. Vi er optaget af, at vi kan få løst et forureningsproblem på en ordentlig og forsvarlig måde.

Vi har hørt meget fra Venstre og De Konservative her i dag, og fra den sidste taler, hr. Niels Jørgen Langkilde, lyder det altså, som om man overhovedet ikke har nogen argumenter tilbage.

Vi må så måske bare hermed konstatere, at De Konservative, som jo ikke på noget tidspunkt har sagt, hvad det er for nogle grønne løsninger, man så mangler, at man har valgt at stå ved siden af Venstre og bare sige: Vi vil ikke gøre noget for miljøet, vi vil ikke handle, vi vil ikke gøre noget – når man kan gøre det i den nuværende situation. Men det er jo sådan set det, vi har oplevet mange gange. Det er lidt det samme, der gentager sig igen og igen, at de borgerlige snakker meget om miljøet, men hver gang man skal stemme om det, er man altså ikke med til at bære tingene igennem.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Ja, hvis man ikke har flere argumenter, kan man jo altid begynde at sige noget om, at de andre gør heller ikke noget, men vi er selv gode. Det er jo ikke noget, der virker. Det havde været rare, hvis vi kunne have fået nogle argumenter, der talte.

Hvad blev det til med at fortælle om den solidariske løsning? Vil fru Anni Svanholt ikke komme op og fortælle, hvad det er, der er solidarisk ved den her løsning? For det må jo være meget enkelt; når man er så begejstret for den, så må man da hurtigt kunne sige: Sådan og sådan og sådan, det er dét, der er den solidariske løsning. Jeg kan ikke finde rundt i, hvad det er, men jeg vil gerne lytte efter og høre det.

Så kommer det med, at vi får ikke miljøeffekt nok. Altså det er jo helt klart – det har vi for længst gennemskuet – at når regeringen sammen med den venstre side i Folketinget gen-

nemfører noget på miljøområdet, er det regler, bureaukrati, kontrol, flere ansatte.

Sådan har vi det altså ikke, og det kan godt være, det irriterer SF, men for Venstre er det nu engang en ledesnor, at når vi foretager investeringer på miljøområdet, er det til gavn for natur, for fauna, for dyr, for hvad der måtte befinde i naturen. Det har betydning.

Regeltunge bureaukrater og kontrol er ikke noget, som vi ofrer penge på. Det er forskellen, og jeg vil bare sige, at selv om man taler længe om det, skulle man måske prøve at holde sine taler også uden for Folketingssalen, for derude ved man godt, hvad det er, I går og vedtager.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Fru Anni Svanholt sluttede med at sige, at Venstre ikke vil gøre noget for miljøet.

Hvor var SF's stemmer henne, da V og K fremsatte et beslutningsforslag om vores miljø? Hvor var de henne? De valgte den røde knap og stemte imod.

I Venstre synes vi altså, det var bedre, at vi fik noget miljø frem for solidaritet, hvis der endelig skal snakkes om miljø og solidaritet i den her forbindelse.

Så har jeg et par spørgsmål til SF. Finder SF det betryggende, at pilotprojektet i Vamdrup viser, at man dér skal have ca. 50 pct. minirenselanlæg? Der var lagt op til, at 50 pct. kunne få billige nedsivningsanlæg, men pilotprojektet viser, at det er det antal, der skal have minirenselanlæg, altså de helt dyre anlæg, som kommunerne skal ud og drive.

Er det så ikke også problematisk, at vi ikke har nogen typegodkendelser, inden man begynder at sætte det her i værk?

Jeg havde flere spørgsmål, men jeg kan se, jeg har ikke mere tid nu.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

SF lægger stemmer til at bruge 2,2 milliarder, eller hvor meget det nu er, det er lidt usikkert, af borgernes kroner.

Hvad er den præcise miljøeffekt, som SF forventer? Hvad er succeskriteriet? Hvor meget fosfor, hvor meget nitrat, hvor meget af de andre stoffer får vi væk på denne måde? Har SF gjort sig nogle overvejelser om det? Hvordan vil man måle det? Det vil jeg meget gerne høre noget om.

SF's gruppeformand, hr. Steen Gade, rejser rundt i landet og holder mange spændende indlæg om miljø, og han er umådelig tilhænger af forsigtighedsprincippet. Det tror jeg også fru Anni Svanholt er og hele SF er. Derfor vil jeg spørge: Hvordan ligger det så med nedsivningsanlæggene?

Det, vi har hørt om rester af det ene og det andet, der kan koncentreres på et lille område, ser man overhovedet nogen risiko i det? Eller mener man, at de biologiske processer et godt stykke nede i jorden er så aktive, at de kan fjerne alle de her stoffer?

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg har siddet og lyttet til denne debat, og jeg har også haft lejlighed til at læse betænkningen og betækningsbidragene.

Jeg må, med Goethe, sige til SF's ordfører: Man mærker hensigten og bliver forstemt. Tænk sig, at SF først nu siger: Jo, vi må have inddraget de 105 kommuner, som det her går ud over.

Hvorfor havde man så travlt med at lave et forlig med hr. Svend Auken som miljøminister, allerede før man havde fået denne sag undersøgt? Vi taler her om en sag, der drejer sig om flere milliarder kroner. Vi taler her om mennesker, som i forvejen har et meget, meget lavt indkomstgrundlag, og hvoraf mange står i risiko for at måtte gå fra hus og hjem, hvis det her gennemføres. Se på den henvendelse, der er kommet fra det rødeste amt i Danmark.

Jeg vil gerne spørge fru Svanholt, hvad hendes kommentarer er. Vi får ingen kommentarer fra ministeren. Det er jeg sikker på, selv om det er hans partifælle, vi her taler om. Men hvad er fru Svanholts bemærkninger til den henvendelse, der just er kommet fra det rødeste amt i Danmark?

(Kort bemærkning).

Bodil Thrane (V):

Jeg synes, det var ganske interessant at høre fru Anni Svanholt udtale bekymring for Det Skæve Danmark.

Derfor vil jeg spørge, om SF, når sagen kommer tilbage til behandling i udvalget mellem anden og tredje behandling, vil være Venstre og De Konservative behjælpelig med at give dem en håndsrekning i den her proces, som betyder, at Det Skæve Danmark, alle de kommuner, der hører til det, nu får en byrde, der ligger langt ud over, hvad de kan formå.

Så det vil være ganske interessant at høre, om SF nu vil hjælpe Venstre og De Konservative med at hjælpe de kommuner.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Hr. Hans Christian Schmidt var jo i stand til at svinge sig helt op til de store højder og spurgte om den solidariske løsning. Der er naturligvis en solidarisk løsning, sådan at de ejendomme i det åbne land, der skal have rensning, i princippet vil blive stillet på samme måde som dem, der bliver tilsluttet rensning i byen. Derudover, understregede jeg, er der faktisk mulighed for at standse op, før der er iværksat påbud netop i 1999, og se, hvordan det nu ser ud, når kommunerne har lavet deres planlægning. Det er da i hvert fald en sikkerhed for, at det bliver gjort rigtigt. Vi har naturligvis hele tiden været optaget af, at der ikke skulle være nogen, som kunne blive hårdt ramt af denne løsning, og det var jo også det, der oprindeligt blev lagt op til med lovforslaget.

Venstre ved hr. Schmidt siger, at Venstre gør så meget for miljøet. Mon det var muligt lige at fortælle helt konkret, hvad det er, Venstre har fået gennemført i denne samling? Det er meget svært at få øje på.

Hr. Vibjerg, som fremdrager Vamdrupseksemplet, vil jeg bare gøre opmærksom på, at det er et beregningseksempel, og at det i øvrigt også er lavet, før der var tale om, at der var indgået et forlig mellem regeringspartierne, Enhedslisten og SF, og vi kan se, at ændringsforslagene her netop åbner op for mange andre muligheder. Det kan altså ikke nytte noget, man bliver ved med at sige, at der ikke bliver lavet typegodkendelse osv. Der bliver jo tid til at lave typegodkendelser af forskellig art, og det er der lagt vægt på, men vi er også nødt til at høre efter, hvad der bliver sagt, og også læse det, der står i betækningsbidraget.

Så til hr. Langkilde, som siger: Miljøeffekt og fosfor. Vi går naturligvis ind for forsigtighedsprincippet, og vi er meget optaget af, at vi kan få nogle rene søer og rene vandløb og er absolut ikke tilhængere af, at vi kun skal bruge nedsivning. Vi har lige præcis kæmpet for, at der bliver andre muligheder, og det er faktisk lykkedes, vil jeg sige til hr. Langkilde.

Jeg kan desværre ikke nå at svare på det sidste spørgsmål, men jeg kan vende tilbage.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg kan forstå, at der er flere elementer i forslaget, fru Anni Svanholt ikke har læst eller ikke forstået. Jeg ved ikke, hvad det er, men det er sådan set lidt bekymrende, at man siger ja til et forslag, man ikke ved, hvad indeholder. Fru Anni Svanholt siger her fra Folketingets talerstol, at man efter forslaget kan tilsluttes til samme pris ude i det åbne land, som man kan inde i byen, og det er jo langtfra tilfældet.

Det er vel en typisk socialdemokratisk tankegang, at det skal gøres så besværligt som overhovedet muligt, for end ikke grundtaksten på de 18.000 kr. og 30.000 kr. plus moms er den samme, som man nu betaler inde i byerne. Der har man et udgangspunkt på 30.000 kr., som er pristalsreguleret, og det ligger på mellem 32.000 og 33.000 kr. i dag. De 30.000 kr. plus moms bliver altså til mere, så forvaltningerne skal nu sidde og holde styr på to forskellige systemer.

Med hensyn til hvad Venstre har fået gennemført: Vi manglede jo SF's stemmer for at få gennemført forslagene om vores grundvand og vores vandløb.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Nu er det jo ikke nemt at svinge sig op, når man diskuterer SF's miljøpolitik. Der er ikke meget dér, der er begejstring i. Men hvis man nu endelig skulle sige noget, så har vi her det, der er SF's miljøpolitik: regeltungt bureaukrati, kontrol, endnu mere kontrol, gebyr. Sådan er det, og det gentager sig igen og igen, og jeg kan forstå, at selv miljøministeren er enig heri. Han tilkendegiver med begejstring, at det mener han også.

Men jeg vil spørge fru Anni Svanholt: Hvorfor får vi ikke noget at vide om den solidariske løsning? Den solidariske løsning, vi taler om, består jo i, at de, der har de svage skuldre, kommer til at betale mest. Hvorfor vil SF ikke erkende det? Jeg forstår, at der kom en lille smule hul gennem lydturen. Fru Anni Svanholt sagde nu: Nå ja, men jeg vil gerne høre, om ministeren vil tage de skæve kommuner med ind i debatten allerede nu. Det er fornuftigt af SF, men det skulle man have gjort dengang, der var tid til at lytte til dem, dengang man arbejdede med lovforslaget.

Jeg synes, det er dejligt at høre, at SF nu er på vej til også at lytte til de skæve kommuner, men det har taget for lang tid. Miljøeffekten fik vi slet ikke svar på, og det er jo ærgerligt.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg henviste for et øjeblik siden til henvendelser fra borgmestre. Der har jo været ganske mange henvendelser, og der er altså også henvendelser fra Det Skæve Danmark. Miljøministeren kan jeg ikke spørge, han får lejlighed til senere at kommentere debatten, og så håber jeg, han vil svare, men er alle disse borgmestre fuldstændig galt afmarcheret?

Altså én ting er, at man kan beskyldes for at drive sådan lidt partipolitik, men hvad med de borgmestre, der kommer i stribevis? De repræsenterer over halvdelen af landets kommuner, og de spørger: Vil I ikke godt sikre, at vi ikke får en ny asbestskandale, at vi ikke får en ny hummersag, at vi ikke foretager nye kæmpeinvesteringer, som beskatter folk fra hus og hjem? Vil I dog ikke hjælpe os med at lave en fornuftig, gennemtænkt løsning? Hvilket indtryk har de mennesker gjort på det flertal, som der tilsyneladende er i denne her sag?

Så siger fru Anni Svanholt: Der er sikkerhed for, at det bliver gjort rigtigt. Men er der nu også det? Når man ikke engang har en typegodkendelse, er vi så ikke på vej til en ny asbestsag?

Jeg er ked af, at Det Radikale Venstre ikke er til stede under debatten i dag. Jeg har altid opfattet både Det Radikale Venstre og SF som decentrale partier, der lytter til de lokale synspunkter. Det synes jeg også de burde gøre i denne sag.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Jeg så, fru Anni Svanholt blev talt ud før, så hun ikke kunne nå at svare på alle de spørgsmål, der var stillet. Jeg vil godt gentage: Hvad kan vi gå ud at sige til vælgerne? Nu bruger vi 2,2 mia. af deres kroner, hvad får de til gengæld? Hvordan vil SF måle det? Hvor store procentvise fald i de forskellige næringsstoffer har man sat sig som mål med denne her indsats? Eller er det en målløs indsats? Så bliver jeg målløs.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg vil starte med at svare hr. Hovmand. For det første kom Det Skæve Danmark i deputation meget, meget sent, og de havde ikke henvendt sig tidligere i processen; men der er jo blevet lyttet til Det Skæve Danmark, og man kan læse sig til, hvad der i øvrigt er blevet sagt.

Med hensyn til kommunerne: Det lyder altså, som om hr. Hovmand ikke er klar over, at det er kommunerne, der er aktører i det her. Det er dem, der skal lave planlægningen, det er dem, der skal fortælle, hvor man har kloakering, hvor man har andre områder osv. Kommunerne sidder altså i høj grad selv og bestemmer hastigheden og måden, det skal ske på inden for nogle rammer, som alene udgøres af det, amterne siger om, hvad der skal renses for og hvor. Og så er det kommunen, der går i gang.

Der er altså et meget stort spillerum for den enkelte kommune, og der er netop ikke efter ændringsforslagene tale om, at kommunen kun har to muligheder: enten nedsivning eller minirenseanlæg. Der er altså blevet mange, mange flere muligheder, større fleksibilitet, større råderum, og så er der altså også her tid til at lave en planlægning.

Til hr. Vibjerg: Hr. Vibjerg misforstod, hvad jeg sagde. Jeg sagde – og jeg vil gerne gentage det – at en ejendom i det åbne land, som kan være omfattet af denne her lovgivning, i princippet er stillet på samme måde som én i byen. Der kan være tale om, at det er dyre løsninger, men så kan man melde sig ind i kloakfællesskabet og få det betalt, men der er altså en grænse for, hvad man selv kan komme til at betale.

Man må bare konstatere, at selv om det bliver fortalt mange gange, er der jo tale om, at der er nogle, der ikke ønsker at forstå det. Det er så udtryk for, at de selvfølgelig har nogle politiske holdninger, og det er sådan set også i orden, men der er givet udtryk for det.

Til hr. Schmidt vil jeg gerne sige, at det, hr. Schmidt står og siger, altså ærlig talt ikke er til at genkende. Hr. Schmidt siger, det er regeltungt, bureaukratisk osv. Det er der jo ikke tale om; det, der er tilfældet, er, at vi er uenige.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg vil godt spørge SF helt konkret: På hvilke punkter har man lyttet til borgmestrene i Det Skæve Danmark? Bekymrer det ikke SF, at man nu kan risikere at skulle til at drive i hundredvis af anlæg ude i de enkelte kommuner? Men SF anser det måske ikke for noget problem, at en række mennesker nu skal begraves i det arbejde.

Med hensyn til principperne for land og by. Det eneste princip, der er fælles, er, at man bliver medlem af kloakfonden; på det økonomiske område er der i hvert fald ingen lighed.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg ved ikke, om det vil kunne lade sig gøre, men jeg gør nu et alvorligt forsøg på en indtrængende opfordring til SF om at prøve engang at tænke på, hvordan det kan være, at over halvdelen af landets kommuner med deres borgmestre stadig væk er dybt, dybt bekymrede og beder så mindeligt om, at man udsætter den her sag. Kan det dog ikke gøre indtryk på SF, som er et decentralt parti og et parti, der altid har lyttet efter græsrodderne? Jeg ved ikke, om jeg må gøre ulejlighed med at understrege, at SF jo, i hvert fald så længe jeg kan huske partiets eksistens her i Folketinget, altid sammen med Det Radikale Venstre har været indbegrebet af partier, der lytter til græsrodderne, lytter til de lokale synspunkter, lytter til de lokale kommuner.

Derfor synes jeg, at jeg vil benytte denne lejlighed til at appellere endnu en gang til, at man prøver engang at spørge sig selv: Når der nu stadig væk er den stærke indignation over dette forslag, er der så ikke en grund til det? Burde vi ikke lige engang lytte til dem?

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Nu er det jo ikke nok bare at sige, at et parti ikke vil gøre noget for miljøet. Man skal også gerne kunne sige, hvad det er, man mener. Da Venstre sætter det meget højt, at der skal være en miljøeffekt, skal jeg spørge fru Anni Svanholt: Vil fru Anni Svanholt ikke redegøre for den dokumenterede miljøeffekt af dette forslag?

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Jeg stillede spørgsmålet to gange: Hvilken miljøeffekt forventer SF? Hvad vil være kriteriet for, at det her bliver en succes for SF? Når de nu bruger 2,2 mia. af borgernes kroner, hvad er det så, der skal til? Hvor stor reduktion skal der til? Hvor tæt vil vi være ved at opfylde vandmiljøhandlingsplanens mål?

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg skal meget indtrængende anmode hr. Hovmand om at høre grundigt efter, hvad jeg siger om Det Skæve Danmark. Det Skæve Danmarks deputation har gjort indtryk, og det må jo også være klart for hr. Hovmand efter det, jeg har sagt i dag, nemlig at jeg mener, at de kommuner

er blevet tilgodeset ved den måde, denne lov bliver gennemført på efter ændringsforslagene. Hvis Venstre virkelig støtter Det Skæve Danmark, burde det faktisk også kunne støtte de ændringsforslag.

Det mener jeg også kan være svar til hr. Vibjerg.

Og så til hr. Langkilde, som taler om miljøeffekt. Denne lovgivning baserer sig jo på nogle vurderinger, som er kommet fra det spildevandsudvalg, som er nedsat.

Der er forventninger, men man kan naturligvis ikke vide det helt kontant, før man kender de krav, der er udstukket på baggrund af de målsætninger, som amterne fastsætter. Så kan man meget mere præcist sige noget om og regne sig frem til, hvad det vil betyde. Det grundlag, der er, er jo anslået ud fra det materiale, som man har, men når man går i gang med at lave den kontante planlægning ud fra kravene om rensning – om det så er fosfor, kvælstof, organisk stof – så vil man jo også præcis kunne sige, hvad miljøeffekten er.

Og når hele formålet er, at det skal hjælpe på søer og vandløb – det er jo hele formålet med det her; det er meningen – skal det bare opfyldes. Hvor meget det så er i kilo er af mindre betydning, bare det virker.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil indrømme, at det bekymrer mig lidt, at fru Anni Svanholt her til sidst siger, at det, man kan vælge imellem, er nedsivningsanlæg og minirensanlæg. Det er faktisk det, der har bekymret os allermost, for det er de mest uøkonomiske løsninger, man kan lave, selv om det er lokale løsninger. Det bekymrer mig, at det er det, som fru Anni Svanholt opfatter som det vigtige i det her forslag.

Vi vil gerne understrege, at den måde, som man har håndteret udledningen på i vores store byer, hvor man tager vores fæces og urin, blander det godt og grundigt sammen i toiletet, hvorefter man hælder op til 10-20 l godt grundvand efter det ud igennem kloakken. Så sender man det gennem kloakken, ilter det, sådan at næringsstofferne forsvinder, undervejs tilsætter man lidt vaskemiddel og lidt andet kemi, og så får man nogle centrale rensningsanlæg, som er selvstændige kemiske fabrikker, som industrien også har bidraget til, hvor der opstår helt nye kemiske produkter.

Det har kostet samfundet 300 mia. kr. alene i kloakker. Det er efter min opfattelse noget af en fejlinvestering.

Det næste, man så skulle til at kigge på, er det åbne land, og her har der op igennem 1980'erne, også med den borgerlige regering, ligget en trussel om, at man ville gennemføre akkurat det samme nummer én gang til. I byerne står vi i dag med resultatet: Vi kan ikke komme af med slammen. Hvis vi brænder den, slipper det gasserne ud; bringer vi den ud på markerne, får vi alle tungmetallerne dér og får dannet helt nye gifte og kemiske produkter, og vi har ingen chance for i længden at få omlagt til økologisk drift, fordi vi mangler næringsstofferne. Og hele kunsten ved at håndtere spildevandet ordentligt er jo selvfølgelig at få næringsstofferne tilbage til landbruget.

For det første må man sige, at det, der så er sket under under udvalgsbehandlingen, er, at separationstoiletterne ikke var med i det første, mens det er nu ført op på listen på linje med det, der hedder minirensanlæg, og det, der hedder nedsvivningsanlæg. Det er også den eneste måde, hvorpå vi kan håndtere de menneskelige udledninger, så næringsstofferne kan komme tilbage til jorden. Derfor er det også efter vores opfattelse den eneste måde, man bør lave det på.

Det, der så samtidig er sket, er, at man i lovforslaget og også i ændringsforslaget nu præciserer, at den centrale kloakering og det centrale rensningsanlæg i det åbne land er undtagelsen. Det synes vi er et utrolig vigtigt fremskridt – ud over selvfølgelig, at separationstoiletet er kommet med.

Endelig vil vi gerne pointere, at efter vores opfattelse er enhver investering, som er i andet end separationstoiletet, dvs. dem, som fru Anni Svanholt omtalte positivt, nemlig minirensanlæg, som er en kemisk fabrik, og nedsvivningsanlæg, som lukker tingene ned under rodzonen, en ren fejlinvestering. Det er godt nok en fejlinvestering på lokalt niveau, men tankegangen er den samme som den, der ligger bag kloakeringen af byerne: at spildevandet er noget, som borte skal tage.

Derfor: Det er utrolig vigtigt for os, og vi har gjort det i vores betækningsbidrag, da det har været vanskeligt at få folk til at sige det, og da de altid kommer til at sige det, man sagde i starten, nemlig kun minirensanlæg og nedsvivningsanlæg, at vi har lavet en omfattende beskrivelse af, hvordan det hænger sammen i et separationstoilet. Den vil jeg ikke ulejlige Folketinget med her fra talerstolen, men jeg vil opfordre til, at man læser om det i vores mindretalsbidrag.

Endelig: Hvad sker der så, når man får lavet separationstoiletet? Ja, det ender med, at man så selvfølgelig ikke har problemerne med det centrale rensningsanlæg og med opkoncentrationen af tungmetallerne og de andre miljøfarlige stoffer. Det ender også med, at kunstgødningen på sigt kan erstattes af den humane urin, sådan at vi kan få omlagt til økologisk drift uden at mangle næringsstoffer og mineraler.

Desuden nedsættes vandforbruget gevaldigt netop ved den form for toilet. Det gør det ikke ved nogle af de andre løsninger, som stadig væk bygger på det princip, at man laver gylle; man kan sige, at toiletterne er byernes gylleanlæg, hvor man blander urin og gødning sammen med godt grundvand. Det er det, der også er grundlaget for både minirensanlæg og nedsvivningsanlæggene, altså normale toiletter.

Derfor er det vores opfattelse, at vi vil have, at borgerne skal have sikkerhed for, inden de skal gennemføre pålægget i 1999, at der er vejledninger og godkendelse af separationstoiletter suppleret med det simple biologiske rensanlæg til det grå spildevand.

Når man skal se på det lidt længere sigt, er det også vores opfattelse, at det er den billigste løsning. Vi har gennemgået anlægsudgifterne. De ligger lidt over i øjeblikket, men det er vores vurdering, at når det kommer op i omdrejninger, vil anlægsudgiften til et separationstoilet med tilhørende gråt spildevandsrensningsanlæg i rodzoneranlæg ligge på samme niveau som de andre anlæg.

Dertil kommer så, at håndteringen på længere sigt er gratis, fordi man får en værdi ud af det. Det gør man ikke i nogle af de andre systemer. Så vi mener også, at der er god økonomi i det, ud over at vi selvfølgelig økologisk set skal have næringsstofferne tilbage til jorden.

Vi vil håbe på og arbejde for, at der, inden man skal have iværksat løsningerne i 1999, er kommet nogle klare godkendelsesordninger for de her løsninger, altså for separationstoiletet og rodzoneranlæggene, og vi håber også, at der kan komme en ordentlig dansk produktion i gang, for det er jo ikke alene i det åbne land, vi skal lave det. Det her er starten til, at vi også skal til at omstille byerne til en økologisk håndtering af spildevandet inde i byerne.

Så med den bemærkning kan vi støtte ændringsforslaget og ministerens betækningsbidrag. Vi kan også støtte det endelige lovfor-slag.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Det kan undre mig lidt, når Enhedslisten så klart giver udtryk for nedsivningsanlæggenes dårligdomme, at man så kan støtte et lovforslag, som jo i den grad bygger på nedsivningsanlæg. Og så er jeg glad for, at vi nu i hvert fald fik at vide, hvilke ændringer der var kommet ind undervejs, nemlig separationstoiletet. Det kan jeg for øvrigt have meget sympati for; det vil jeg godt sige.

Men jeg tror nok, at Det Skæve Danmark, som vi hørte under SF's indlæg, vil betakke sig for, at det er dem, der er skyld i, at der nu er kommet ændringsforslag, fordi man har lyttet til dem. Jeg tror nok, de vil betakke sig for, at det er det, de har fået æren af.

Så har jeg et konkret spørgsmål: Hvordan kan et parti som Enhedslisten støtte denne lov ud fra en økonomisk og miljømæssig synsvinkel?

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg troede, at jeg hørte forkert, men da hr. Bent Hindrup Andersen gentog det, må det jo altså være rigtigt. Jeg forstår nemlig ikke, at hr. Bent Hindrup Andersen siger, at SF kun går ind for nedsivning og minirensanlæg, hvis hr. Hindrup Andersen altså har hørt, hvad jeg sagde i min ordførertale: Vi har kæmpet for at få det ændringsforslag ind, så vi får en ligestilling mellem de muligheder, der er – nedsivning, minirens og alle grønne løsninger – og vi ønsker naturligvis grønne løsninger, vi går ind for rodzoneanlæg, separationstoiletter, muldtoiletter og alt muligt, men folk må selv finde ud af, hvad de vil have.

Vi ønsker ikke at tage patent på separationsstoiletter eller noget andet. Vi ønsker flest mulige valgmuligheder, men det er klart, at vi foretrækker de grønne løsninger. Det er det, vi går ind for, og det vil jeg gerne slå fast. Jeg har sagt det meget tydeligt i mit ordførerindlæg, så jeg kan slet ikke forstå de bemærkninger fra hr. Hindrup Andersen, men det var måske en misforståelse?

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Jeg blev også noget overrasket over, at Enhedslisten kan sætte en streg under alt det her med det, de har været med til at sige. Her støtter de en lang række fejlinvesteringer. Det må være partiet for støtte til fejlinvesteringer med de holdninger, der er lagt for dagen.

Vi er selv tilhængere af, at vi laver nogle separationstoiletter, men de sundhedsmæssige risici der er ved det vil jeg indrømme er et problem. Har Enhedslisten taget stilling til, hvordan man kan få afklaret det i den kommende periode, hvor man snakker om at få nogle typegodkendelser? Hvad vil man gøre for at sikre sig, at vi ikke får de smitsomme sygdomme, som vi havde i sidste århundrede, da vi havde urinudbringning på Amager?

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Til det sidste vil jeg sige til hr. Niels Jørgen Langkilde, at jeg igen vil opfordre til at læse betænkningens bidraget fra Enhedslisten; det er god læsning. Vi siger netop, at det er en sund skepsis, man har og har haft over for separationstoiletet. Og det skyldes fæces, hvor alle de dér ting er i, men det bliver håndteret udmærket og sikkert på den måde, der ligger i separationsstoiletet, hvor det bliver komposteret. Så det, jeg går efter, er selvfølgelig ikke, at vi skal tilbage til de uhammede udledninger; det er faktisk en helt ny viden, der er på området.

Man kan så godt sige, at den havde man jo ikke, da man lavede kloakeringerne. Men det er trods alt sådan, at hvis man kigger tilbage – det vil jeg også opfordre hr. Niels Jørgen Langkilde til at gøre – er det lidt interessant. Der var i København, da man lavede Renholdningsselskabet af 1898, en voldsom diskussion om, hvorvidt man skulle kloakere eller bringe det ud på marken. Man har haft latrintogene og alle de dér ting, der kørte til Amager, hvor man kørte det ud på markerne. Og man havde en stor diskussion om, hvorvidt man skulle gå den vej eller ej. Men det var den anden løsning, der blev valgt, og man kan sige, at den også har løst de umiddelbare problemer: at få uhumskhederne væk fra gaderne og sådan noget, men det er ikke den rigtige langsigtede løsning efter min opfattelse. Det er det, jeg mener med det.

Vi har så nu efter min opfattelse en mulighed for at lade være med at gentage succesen eller rettere den manglende økologiske succes på landet.

Når jeg reagerede over for fru Anni Svanholt, var det, fordi fru Anni Svanholt i den korte bemærkning svarede, at man kunne vælge mellem minirensningsanlæg og nedsivningsanlæg. Og det er også ud fra fru Anni Svanholts stillingtagen under førstebehandlingen til lovforslaget, hvor det også blev betragtet som en god ting.

Det, som det nu går på, er, at der for mig at se kun er én løsning, og det er separationstoiletet. Der er ikke så mange grønne løsninger at vælge imellem, når det drejer sig om håndtering af vores menneskelige udledninger. Og når det drejer sig om det grå spildevand, er det rodzoneanlæg. Det er mere kendt i offentligheden i dag og bruges mange steder, også i udlandet.

Med de bemærkninger vil jeg sige, at svaret til hr. Svend Erik Hovmand er, at det da også er med en vis betænkkelighed, at vi går ind og laver det, men der er tale om en udledning på 30 pct. af de ferske vande, som kommer fra bosættelserne i det åbne land. Og det er dem, det gælder om at få stoppet, men også at få det stoppet på en ordentlig måde.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Det er sygdomsmulighederne ved kompostering, jeg vil fiske lidt ekstra efter, for jeg synes ikke, at hr. Bent Hindrup Andersen kom helt væk fra, at der kunne være en sundhedsmæssig risiko på området.

Det andet, jeg vil spørge om, er: Nu ser det ud til, at Enhedslisten har haft en del indflydelse på det her forslag, og dér undrer det mig med det betækningsbidrag, der er fra Enhedslisten, hvor man taler meget positivt om at indsamle regnvand og bruge det, at man hverken her eller i det forslag, vi behandlede forleden dag, aktivt har været med til at støtte dem, der vil gå foran og lave systemer i husene, hvor der er dobbelt vandsystem, altså, hvor man genbruger regnvand, eller man genbruger det grå spildevand i en let nusset udgave.

Hvorfor har Enhedslisten ikke prøvet at få det ind i forhandlingsresultatet, og hvad var det, regeringen havde imod det? Men vi får nok ikke noget svar fra ministeren. Det plejer han ikke at give her i salen. Men hvorfor kom det ikke igen? Det synes jeg kunne have været et attraktivt ekstra element at have med i forslaget.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg er skuffet over, at jeg ikke fik svar på mit direkte spørgsmål, der lød: Hvordan kan et parti som Enhedslisten støtte denne lov ud fra en økonomisk og miljømæssig synsvinkel? Hvad har Enhedslisten egentlig fået for at støtte sådan en lov her?

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Vi har jo ikke fået noget. Vi har været med til at påvirke de ændringsforslag og især det betækningsbidrag, som ministeren giver, og vi er meget tilfredse med den del af det, der rykker ved de økologiske løsninger, som jeg nævnte før. Og det er sådan set det, vi er gået efter. Vi går ikke efter at få et eller andet på nogle andre ting. Sådan ser vi ikke på det. Vi vurderer det resultat, som ligger, ud fra udvalgsbehandlingerne og forhandlingerne med ministeren, og vi er godt tilfredse med det, der er kommet op på lystavlen.

Jeg havde da gerne set, at det var gået længe, men det har været vanskeligt. Alle ved f.eks., som hr. Niels Jørgen Langkilde siger, at der har været en vis modvilje mod at se på regnvand, men det er nu med i betækningsbidraget fra ministeren, at det skal ind i arbejdet, og derfor er vi, synes vi, nået så langt, som vi nu kunne.

Samtidig mener jeg, at det også er vanskeligt bare at sidde med hænderne i skødet og se på, at der er en udledning i de ferske vande fra det åbne land. Så vi vil sige, at der skal sættes fuld damp på, for at det bliver netop de løsninger, som bliver valgt. Og jeg vil da gerne sige, at det har været lidt skuffende nogle gange undervejs at se, hvordan det har været håndteret udadtil. Man taler kun om de to løsninger, som var annonceret i starten, nemlig minirensanlægget, som jeg kalder det kemiske rensningsanlæg, og så nedsivningsanlægget, som jo rigtigt nok er et rensningsanlæg, hvor man ikke tænker på at genbruge ressourcerne, men bare at slippe af med dem.

Sonja Albrink (CD):

Der står i betænkningen, at CD vil redegøre ved andenbehandlingen for sine synspunkter og selve lovforslaget.

Overordnet set er CD enige i, at der skal ske en spildevandsrensning i det åbne land, men det er jo ikke lige meget, hvordan man gør det. Talrige gange har vi i salen debatteret landdistrikternes forhold, og i almindelighed er der da også enighed om, at vi skal sikre gode forhold for de folk, som ønsker at bosætte sig uden for byerne. Så det kan altså ikke nytte noget, at det gennem påbud om kostbare spildevandsrensningsanlæg gøres så godt som økonomisk umuligt at bo på landet.

Hvis der skal laves en plan for spildevandsrensning, så synes vi i CD, at det måske havde

været en god idé, om man havde fremlagt en finansieringsplan, som kunne have fordelt byrderne både for kommunerne og for den enkelte forbruger.

CD havde også gerne set, at man i tide havde forhandlet sig til rette med Kommunernes Landsforening, så der var opnået en enighed om en løsning for alle parter. Det Skæve Danmark har også i sin henvendelse til udvalget peget på nogle problemer.

Sådan som lovforslaget ligger nu, kan CD ikke støtte ministerens forslag, medmindre der sker ting, som retter op på de problemer, jeg har nævnt, imellem anden og tredje behandling.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken): Debatten i dag kan overraske. Ikke ved, at der ikke er mange og spændende indlæg både for det ene og andet synspunkt, men ved, at det i hvert fald for et antal ordførere går igennem som en understrøm, at der her er tale om et forslag, der ikke er grundigt forberedt.

Jeg mindes få sager på miljøområdet, som er så grundigt belyst, og hvor begrundelsen er så tydeligt beskrevet, som forslaget på det her område. Vi ved, at der er et massivt miljøproblem, der knytter sig til den manglende rensning og den manglende behandling af spildevand fra det åbne land. Vi ved det. Vi ved, at når man ikke kan nå kvalitetsmålsætningerne mange steder, så hænger det sammen med, at der ikke sker nogen rensning.

Hr. Vibjerg taler enten uden kendskab til alle rapporter, der foreligger, eller ud fra ønsket om at være polemisk for enhver pris, om, at det er lige så godt bare at lade spildevand løbe i et drænrør og ud i en åben kloak og så direkte ud i vandløbet. Alle tal viser, at det ikke er tilfældet. Tværtimod så må vi konstatere den urimelighed, som mange oplever, når de har betalt til et dyrt rensningsanlæg i et bysamfund, at der så nedenstrøms for den pågældende by sker udledning af ubehandlet spildevand med det resultat, at kvalitetsmålsætningen fuldstændig tilsidesættes. Sådan er forholdene. Der er tale om et veldokumenteret miljøbehov for at gøre noget på dette område.

Vi ved også fra utallige overvågninger, at behovet er der. Inden vi imidlertid er kommet med dette forslag, har vi haft teknikere til i den særlige spildevandsredegørelse at gennemgå alle de tekniske aspekter af denne sag, og efterfølgende, da spildevandsredegørelsen forelå som et teknisk grundlag, har vi haft et meget,

meget indgående udvalgsarbejde, som ligger til grund for det forslag, jeg har fremsat i Folketinget.

Kun på ét punkt adskiller det forslag, jeg og regeringen har lagt frem, sig fra udvalgsarbejdet, og det er, at jeg har fastholdt, at finansieringen i det åbne land skal ske efter de samme principper som i det øvrige samfund. Det vil sige, at den enkelte borger skal nyde den samme beskyttelse, uanset om han bor i det åbne land eller han bor i et bysamfund. Han skal have krav på ikke at betale mere end hans naboer, hans venner og familie, der bor i en bymæssig bebyggelse, skal betale. Han skal beskyttes, og det vil sige, han skal have ret til – jeg tror ikke, der er mange, der vil benytte sig af det – at gå til et kloakfællesskab og betale som alle andre og få det drevet, ligesom alle andre skal have det drevet. Det er den eneste ændring.

Hvis vi var kommet med et forslag, der kunne betyde, at man kunne komme med eksempler, hvor den enkelte borger derude skulle af med 100.000 eller 200.000 eller 300.000 kr., så ville der med rette rejse sig en storm mod os. Så siger man: Jamen så kan I bare lade statskassen betale det, man i folkelig tale kalder Axelborgmodelen. Vi kan jo bare sige, at statskassen betaler. Lad dog den statskasse, som man ellers har så ondt af, dække hele gildet ind.

Jamen hvad ville der ske, hvis vi sagde, at statskassen skulle betale, ud over at det ville være hamrende uretfærdigt og en uligebehandling mellem dem, der bor i det åbne land, og dem, der bor i byerne? Hvad ville virkningen være af at sige, at statskassen skulle betale? Det ville være, at vi så på den årlige finanslov skulle tage stilling til, hvor meget der kunne sættes af til det.

Har vi fortilfælde for, hvordan det virker? Ja, det har vi på jordrensningsområdet. Der skal man hvert år enes partierne imellem om, hvor meget man kan sætte af. Hvad sker der ude i det åbne land? Ja, man stiller ofte i kommunerne meget vidtgående krav til rensning, fordi man ved, det ikke er én selv eller amterne, der skal betale. Det er staten, der betaler, det er moderstat, det er statskassen, der skal klare problemet med det resultat, at man får en måske ofte urealistisk planlægning på det her område og en meget langsom gennemførelse. Præcis det samme ville være sket, hvis vi havde valgt denne model i forhold til det åbne land.

Jeg har lagt vægt på, at denne ordning skulle være velundersøgt. Jeg har lagt vægt på, at det

skulle være en miljømæssig rigtig ordning, at det skulle være en fleksibel ordning. Mange ordførere har understreget, hvori fleksibiliteten består, og det skulle være en solidarisk ordning.

Efter at forslaget er lagt frem, er der en række kommuner, som repræsenterer de tyndtbefolkede områder, der har været i udvalget og sagt: Vi frygter, at det her kan komme til at give os store udgifter. Hvad har vi så gjort? Så har vi sagt: Hvis det viser sig, at det er rigtigt, at der er hold i, at der vil opstå urimelig store udgifter for enkelte kommuner ofte med et svagt indtægtsgrundlag, så vil vi vende tilbage til Folketinget og til offentligheden med det spørgsmål og så tage stilling til, hvordan vi kan hjælpe dem i den konkrete situation.

Men hvis vi gjorde som Venstre og De Konservative, i det omfang de overhovedet vil gøre noget ved problemet, og sagde: Planlæg I bare løs derude, for det er statskassen, der betaler i den sidste ende, så ville det være at sige, at så skal denne løsning ikke dækkes hverken i denne dronnings eller den kommende konges tid. Det er den bekymring, jeg har. Det er den bekymring, jeg har.

Det har været meget svært for mig at se, hvor Venstres og De Konservatives vilje til at nå en løsning har været i denne sag. Jeg har gentagne gange åbnet muligheden for, at vi kunne beskrive yderligere, hvordan sikkerheden i forhold til de tyndtbefolkede områder kunne sikres, hvis man ville forlade statsfinansieringsmodellen i forhold til planlægningen. Det har man ikke villet.

I dag kan man sammenfatte partiernes synspunkter på en måde og sige, at den første melding, de har givet, er, at der skal ske så lidt som muligt, og den anden er, at staten skal betale, hvad det koster. Og det siger sig selv, at det ikke er noget holdbart grundlag for regeringen at arbejde ud fra.

Nu ser jeg den forhenværende udenrigsminister gå søgende rundt ved min plads, hvor alle papirerne er. Jeg kan roligt sige, at vi skulle have haft et møde ude i byen, men de tilstedeværende Venstrefolk har haft ordet – tror jeg – 25 gange hver her i eftermiddag, selv om udfaldet på forhånd lå klart. Men god fornøjelse!

Det sidste, jeg skal sige, er, at jeg står ved den fleksibilitet, der er indbygget. Jeg står ved den lokale planlægning, og jeg står ved mit løfte til de tyndtbefolkede områder. Men jeg vil med næb og kløer modsætte mig den opfattelse, at vi bare kan lade staten betale for alle miljøproble-

mer i det her land, for så bliver de ikke løst. Det viser al erfaring.

Og Venstre og De Konservative må én gang lære, at vi ikke bare altid kan sende regningen videre til nogle andre og så lade dem betale. Der må være noget, der hedder ansvar i denne her forbindelse, hvad enten man bor på landet, eller man bor i byen, og de, der bor på landet, må være sikre på, at de ikke kommer til at betale mere som enkeltborgere end dem, der bor i byerne.

Formanden:

Så går vi over til anden omgang.

Jens Vibjerg (V):

Ministeren startede med at sige, at han mindes få sager, som var så grundigt belyst. Så må jeg sige, at det ikke lyder godt.

I den konkrete sag ved man ingenting om nedsivningens miljømæssige påvirkninger. Og der er immervæk lagt op til, at det drejer sig om halvdelen af anlæggene. Man har ingen typegodkendelse. Jeg sagde ved førstebehandlingen, at de 64.000 ejendomme var et slag på tasken. Ministeren rettede mig og sagde, at det var et skøn. Jeg har så accepteret, at det er et skøn, men det er et meget usikkert skøn. Det kan lige så godt blive 100.000.

Så er jeg jo nødt til at spørge ministeren, om Kommunernes Landsforening er helt galt afmarcheret. Er Det Skæve Danmark helt galt afmarcheret? Er landbrugets organisationer helt galt afmarcheret? Er Komiteen for Landsbyer og Landdistrikter helt galt afmarcheret? Eller hvad med borgergruppen i Lemvig, hvad med borgmestrene i Storstrøms Amt, ja, hvad med økologerne? Er de alle galt afmarcheret?

Så spørger ministeren, hvor V's og K's vilje er. Ministeren har end ikke forsøgt at finde ud af, hvor vores vilje til løsning var. Vi er ikke en eneste gang blevet indbudt til forhandling, ja, end ikke til en drøftelse eller udveksling af synspunkter.

Og så slutter ministeren med at sige, at vi ikke kan sende regningen videre. I det tilfælde her sender vi – i mange tilfælde – en kæmperegning videre til mennesker, som endog har betalt én gang både for tilslutning og drift.

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Vi anmodede om at få forslaget tilbage, fordi vi ikke synes, det var særlig grundigt belyst på en række punkter, og når ministeren siger, det er så

veldokumenteret, velanalyseret, så er vores første forundring jo, at ministeren netop vender rundt på en tallerken og ændrer det, som betænkningen er kommet med, sådan at vi kan sige, vi har fået det her ind fra højre i sidste øjeblik.

Og jeg har da også noteret mig, at CD har en betydelig skepsis over for forslaget, som det ligger for øjeblikket, så der tegner sig en meget beskeden opbakning til forslaget. Og at gennemføre så store milliardudgifter med et beskedent flertal er regeringen da velkommen til, men man er jo ikke sikker på, at det holder.

Og når man så ser, at SF og Enhedslisten er så lidt begejstrede for det, der bærer forslaget, hvorimod de også er interesserede i at få nogle biologiske løsninger, nogle holdbare løsninger, så er det noget, der ikke klæder Folketinget at komme ud med til befolkningen.

Jeg skal beklage, at ministeren ikke kan komme til det påtænkte møde. Vi havde selv anmodet om at få flyttet mødet i dag, så det er ikke sabotage fra vores side, at ministeren ikke kunne nå at deltage uden for huset i mødet.

Så er ministeren meget optaget af at sige, at Venstre og De Konservative bare siger: jamen, staten skal betale, staten skal betale, det er vores løsning. Næ, næ, den enkelte skal betale. Hvis der så kommer mere, hvis udgifterne bliver større, så må vi finde en anden model, og dér var vi tiltalt af grundtænkerne i, hvad man kom med fra spildevandsudvalget.

Hvis vi nu tager den model, der ligger, så er der jo nogen, der slipper helt og aldeles fri. Det er de mennesker, der sidder ude i det åbne land, og hvor der ikke er nogen recipientkvalitetskrav af nogen art. De får lov til at køre videre med det system, de har i forvejen. Men der sker ikke noget med dem. De kommer ikke til at deltage i det.

Vi er indstillet på, at en solidarisk ordning skal omfatte alle. Der skal ikke være nogen fri-billetter. Og hvis vi ser på, hvordan det kommer til at virke ude i de små kommuner, hvor skuldrene er smallest, hvor betalingsevnen er mindst, så er det dér, det kommer til at ramme hårdt.

Jeg har da noteret mig, at ministeren har lovet at se på det, når vi får det igennem senere hen. Vi bliver spist af med mange løfter, man vil kigge på en gang i fremtiden. Jamen det er så det, Folketinget i øjeblikket må stille sig tilfreds med, men det er bestemt ikke tilfredsstillende.

Så har ministeren ikke været interesseret i at diskutere det her forslag, efter at Venstre og De

Konservative bad om forhandlinger. Hvis man ikke vil, jamen, så må man jo så klare sig med det, man har. Og det skal de så prøve at klare forslaget igennem med. Vi må så se om det lykkes for regeringen. Men jeg kan da se, at støttepartierne har svært ved at kapere det, der er hovedtankegangen i forslaget.

De årlige finanslove har ministeren meget mistillid til. Med den seneste finanslov kan man sådan set godt forstå, at ministeren har problemer med finansloven og med troværdigheden i det, der bliver lavet.

Men hvis ministeren nu ville komme med et forslag, så kunne vi da sagtens tale om, hvor meget vi satte af ét, to, tre, fire, fem år ud i fremtiden. Normalt kan vi da holde de aftaler, vi indgår, hvis vi signalerer, at der skal sættes så mange kroner af, hvis der kommer økonomiske problemer. Det vil vi helt bestemt være rede til, for vi vægter forurener betaler-princippet højt. Og hvis det er for smertefuldt på en eller anden måde, så må det være en solidarisk løsning, der ikke udskriver fribilletter. Så skal vi altså have alle med. Det må være den rigtige måde at gøre det på. Det er jo de små kloakfællesskaber, der er den store taber i det her lovforslag.

Men allervigtigst, nu har jeg hele dagen igen spurgert til det. Vi har spurgert til det i udvalget, og så vil jeg godt spørge ministeren, hvis ministeren kan høre efter og har tid til det: Hvilke miljøgevinster bliver befolkningen stillet i udsigt med en investering på 2,2 milliarder? Hvad er regeringens succeskriterier? Hvor meget mindre fosfor kommer der? Hvor meget mindre kvælstof? Hvor meget større sikkerhed? Hvor meget bedre miljøbistand får vores betrængte vandløb, vores betrængte fjorde?

Vi vil gerne vide, om denne her indsats af befolkningen giver pote. Det er vi meget i tvivl om, for det er ikke dokumenteret. De linjer – og det er smuk prosa, der er skrevet i bemærkningerne ved fremsættelsen – er jo ikke uddybet på en måde, så vi nu står med en bestseller, som vi gerne vil.

Der var ikke noget, Det Konservative Folkepartis folketingsmedlemmer hellere ville end at rejse Jordan rundt – havde jeg nær sagt – i første omgang i hvert fald Danmark rundt og sige: Nu gør vi noget for vandløbene. Vi har nogle af Europas ringeste vandløb, men når denne her plan er ført ud i livet, så ligger vi i al fald midt i.

Vi har hørt regeringen snakke meget om foregangslandet Danmark. Men vi må have noget, der viser, at vi skal væk fra sidstepladsen. Det

var i øvrigt noget af det, der ikke var nævnt i regeringens opgørelse – så vidt jeg har set den – over hvor vi er placeret, men det er da i hvert fald et sted, hvor vi har papirer på, at vi ligger i sidste division.

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg har med stor interesse lyttet til miljøministeren og mærket mig den ildhu, hvormed han engagerede sig i besvarelsen af de mange stillede spørgsmål. Det får jo én til at tænke tilbage på, at en dårlig sag fortjener mange ord, og derfor er der næppe tvivl om, at miljøministeren følte sig kaldet til at bruge mange ord i forsvaret for denne sag.

Det skal jeg nu sådan set lade ligge, men mig forekommer det besynderligt – uanset den diskussion vi har her i salen i dag – at de tillidsfolk, som Socialdemokratiet har ude omkring i landet, borgmestrene først og fremmest, at de fra én kant vender tommelfingeren nedad; at de overhovedet ikke har forståelse for de synspunkter, som deres partifælle, miljøministeren, fører frem.

Så siger ministeren: Jamen, der er ingen grund til at være bekymrede. Hvis nu ministeren havde haft lejlighed til eller ville lægge øre til det, jeg siger, så kunne jeg måske få et svar også, for hvad er det, ministeren så siger til de bekymrede borgmestre? Jo, han siger: Jamen altså, hvis der er noget galt med finansieringsmodellen, hvis der er noget galt med den tekniske løsning, hvis det alligevel ikke kan lade sig gøre, som vi regner med i det her lovforslag, så laver vi det bare om.

Jamen, det er lige præcis det, der bekymrer borgmestrene. De er jo bekymrede for, at vi får en ny asbestsag. De er bekymrede for den med de to hummere. De er bekymrede for, at man kaster sig ud i investeringer på milliardbeløb, uden at man på forhånd ved, om det overhovedet har den effekt, man fornemmer.

Derfor må jeg spørge ministeren, om det overhovedet ikke gør indtryk på ham, at hans egne partifæller, at over halvdelen af landets borgmestre i den grad har været bekymrede for denne her sag og beder så mindeligt om, at man ikke træffer beslutning her i en travl forårsperiode, men udsætter denne her sag, så man får den grundigt undersøgt.

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Jeg stillede ministeren et spørgsmål, som jeg også har stillet SF, som jeg ikke har fået svar på.

Hvilke miljømæssige konsekvenser kan vi påregne, der kommer, hvis vi beder befolkningen om at investere 2,2 mia. kr.?

Jens Vibjerg (V):

Da ministeren sagde, at han mindes få sager, der er så grundigt belyst som sagen her, ville jeg jo da godt lige have bekræftet fra ministerens side, om vi kan tage det som udtryk for – hvor jeg jo så citerede, hvor mange mangler der var i den sag her – hvor dårligt forberedt de mange sager er fra regeringens hånd, og at det var derfor, vi lørdag kunne høre fra De Radikales side, at der nu skulle til at ske noget med den sag med en bedre forberedelse.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Der er et malende dansk udtryk, der siger, at det er en sen død at blive trådt ihjel af gæs. Jeg er nødt til at sige, at i det her lange debatforløb er der stort set ikke kommet ét eneste nyt synspunkt frem.

Vi har undersøgt det her gennem overvågning, gennem en særlig teknikrapport, gennem et indgående udvalgsarbejde, hvor bl.a. kommunerne har deltaget. Vi har svaret på bogstavelig talt 117 skriftlige spørgsmål. Der har været samråd omkring det. Jeg har forstået, der er bebudet nyt udvalgsarbejde mellem anden og tredje behandling. Det er virkelig velbelyst.

Én af årsagerne – og det er også velbelyst – til den ringe tilstand i mange af vore søer og åer og nære farvande er udledning af næringsalte, næringsstoffer fra det åbne land, og en markant del af forureningen, især med fosfor, stammer fra den ubehandlede spildevandsudledning fra disse. Det er der simpelt hen fremlagt al den dokumentation for, man overhovedet kan ønske sig.

Hvor effektivt det bliver, afhænger af den planlægning, der nu skal i gang. Før den planlægning er overstået, er der ingen, der med sikkerhed selvfølgelig kan sige noget om, nøjagtig hvor effektivt det her vil blive. Det er der da selvfølgelig ingen, der kan sige, før planlægningen er overstået, ligesom der er ingen, der kan sige, præcis hvor meget det kommer til at koste i lokalsamfundet.

Jeg har bare givet tilsagn om, at hvis der viser sig at være utilsigtede, uforholdsmæssigt store udgifter for tyndt befolkede kommuner med et svagt skattegrundlag, så er jeg parat til at hjælpe. Det vil sige, man kan være sikker på, at der ikke bliver skrevet en stor regning ud i forhold

til disse kommuner. Vi skal være gennem planlægningsprocessen, før vi kan tage stilling til det økonomiske problem, og før vi kan tage stilling til den endelige miljømæssige gevinst, men at der er et kæmpepotentiale i forhold til den investering, det her drejer sig om, kan ingen være i tvivl om.

Og denne her sag og vandmiljøplanen for den sags skyld også – det vil jeg bare sige til hr. Hovmand, som vel oven i købet sad i den regering, som i sin tid gennemførte nedrivningen af lofterne osv. i daginstitutioner – er jo karakteriseret ved, at der her er tale om årelang grundig forberedelse, og alle sagkyndige instanser har været involveret, og der er bestemt ikke tale om nogen impulshandling. Tværtimod.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Vi er jo enige med ministeren i, at de næringsstofudledninger skal vi have stoppet, men hvorfor skal man så vælge den mest bureaukratiske, den mest økonomisk tunge, den mest økonomisk uretfærdige løsning, man kan finde på?

Og så til ministerens sidste bemærkning: Jamen hvorfor så ikke nøjes med i første omgang at få kortlægningen og planlægningen på plads, så vi ved, hvordan der ser ud derude, hvad der er behov for? Altså man kan gentage pilotprojektet fra Vamdrup, men bare for hele landet. Så ved vi, hvad det er, vi snakker om, og så kan vi finde de rigtige løsninger, frem for at man nu skal trække løsninger igennem på et tidspunkt, hvor vi ikke kender forudsætningerne.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Al den dokumentation, som ministeren taler om, bygger altså på en stikprøve i to amter. Det er måske ikke det mest grundige, vi har set. Andre steder har vi været ude at spørge alle amterne, men fred være med det.

Men det, der bekymrer mig mere, er, at ministeren ikke kan melde mere ud. Han kan ikke melde ud, hvad det er for nogle succeskriterier, han har. Han kan ikke sige, at det her betyder, at nu er der ikke de og de problemer i vandmiljøplanen. Nu har vi nået det og det, og hvis det ikke gør det, så gør vi sådan og sådan. Det er en målløs indsats, vi har her, og regeringen har ikke engang fastlagt nogle succeskriterier.

Og det er selvfølgelig i sådan en situation, hvor det gælder om at fjerne noget fra en recipi-

ent, der er belastet, meget fornuftigt, at man som politiker overvejer: Hvad er kiloprisen ved at fjerne det fra lossepladsudrivning, eller hvad er kiloprisen ved byernes renseanlæg, eller hvad er kiloprisen ved industrien, ved landbruget eller ved udledning fra det åbne land? Jamen der er mange steder.

Lad os da gøre det, hvor det er billigst, hvor vi får mest for pengene. Det er vi optaget af, og vi kan se, at det er regeringen ikke. Man sætter en hel masse i gang, man ved ikke, hvad man vil med det, men det skal bare se så fint ud. Det gør, at vi stadig væk efter denne lange behandling er meget, meget betænkelige ved forslaget i dets nuværende form.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Venstre er selvfølgelig tilhænger af et godt miljø, men vi vil ikke være med til at kaste befolkningen ud i fejlinvesteringer. Og når jeg siger det på den måde, er det, fordi ministeren nu har været på talerstolen og sagt til os: Her er tale om, og nu citerer jeg, »en årelang, grundig forberedelse, en forberedelse, hvor kommuner og alle eksperter har været med«.

På den baggrund vil jeg så spørge ministeren: Hvis det virkelig er sådan, at denne sag er så grundigt undersøgt, hvordan kan det så være, at ministeren ikke engang er i stand til at overbevise sine egne kommunalfolk, sine egne borgmestre, sine egne partikolleger ude i landet om, at det her er en god idé? Hvordan kan det hænges sammen med, at alle ministerens partikolleger vender tommelfingeren nedad – i øvrigt sammen med alle andre borgmestre – i forbindelse med dette lovforslag? Hvis det er så grundigt forberedt, har man så overhovedet ingen forståelse for en seriøs miljøpolitik ude omkring i landet? Det spørgsmål synes jeg ministeren skylder os et svar på.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 2-5, § 2, således ændret, § 3, ændringsforslag nr. 6 om en ny affattelse af § 4 og § 4 i den nye affattelse vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Jeg kan oplyse, at efter ønske fra forslagsstillerne udgår punkt 9, første behandling af beslutningsforslag nr. B 104, af dagsordenen for mødet i dag.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 215: Forslag til lov om ændring af lov om udlevering af lovovertrædere. (Gennemførelse af EU-udleveringskonventionen).

Af justitsministeren (Frank Jensen)
(Fremsat 3/4 97).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling**Else Marie Mortensen (S):**

Lovforslag nr. L 215, forslag til lov om ændring af lov om udlevering af lovovertrædere, drejer sig om at bringe vores lovgivning om udlevering af lovovertrædere i overensstemmelse med EU's konvention om udlevering. Lovforslaget medfører en lempelse af nogle af de regler, der gælder, når det drejer sig om EU's mellemstatslige udlevering.

I 1996 gennemførte vi en forenkling, således at der nu er lempeligere krav ved udlevering af lovovertrædere, når de pågældende selv har givet samtykke til udleveringen. Med det udgangspunkt, at fælles regler inden for EU er et gode i forbindelse med bl.a. bekæmpelse af organiseret kriminalitet, vil jeg alene kommentere nogle af konsekvenserne af dette lovforslag i forhold til gældende ret.

Ændringerne i udleveringsloven får ingen konsekvenser for udlevering af borgere inden for Norden, når det drejer sig om nordiske statsborgere. Den nordiske udleveringslov, som har sin grund i ensartet lovgivning, ligger ifølge konventionens artikel 1, stk. 2, uden for denne lov.

Jeg nævnte, at når det drejer sig om nordiske statsborgere, er de fortsat omfattet af den nordiske udleveringslov. Derimod har Danmark, Fin-

land og Sverige forpligtet sig efter konventionen, når det drejer sig om ikke-nordiske statsborgere, uanset om de bor i Danmark. De har indtil nu været omfattet af den nordiske udleveringslov, men det er de ikke længere.

Kravet om, at lovovertrædelsen efter dansk ret skal kunne udløse en straf på fængsel i 1 år, ændres nu til 6 måneder, således at der kan ske udlevering til en anden medlemsstat inden for EU, selv om strafferammen herhjemme kun er fra 6 måneder og opefter.

Konventionens bestemmelser om kriminelle sammenslutninger kræver efter Justitsministeriets opfattelse ikke lovændringer i forhold til gældende ret.

Danmarks særlige bestemmelser om ikke at udlevere i forbindelse med politiske lovovertrædelser har ikke kunnet opretholdes, for så vidt det drejer sig om terrorismekonventionens bestemmelser, men vi er enige i at tage forbehold, som justitsministeren foreslår, efter artikel 5, stk. 2, der drejer sig om andre såkaldte politiske forbrydelser. I øvrigt synes vi, det er godt, at fortolkningen af terrorismekonventionen kan efterprøves ved en dansk domstol.

Der er fortsat mulighed for i helt særlige tilfælde at nægte udlevering, eksempelvis hvis begæringen bærer præg af, som det står i bemærkningerne, at man vil forfølge eller straffe en person på grund af race, religion, nationalitet eller politisk overbevisning, eller hvis en udlevering er uforenelig med humanitære hensyn.

Vi er enige i vurderingen af at tage forbehold efter artikel 7, stk. 2, så danske statsborgere fortsat ikke kan udleveres ud over de få muligheder, der i dag findes for udlevering af danske statsborgere, nemlig med hensyn til krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien og i forbindelse med den nordiske udleveringskonvention. Fremover vil udlevering ikke kunne afslås under henvisning til forældelse efter dansk ret, hvis der ikke er tale om forældelse efter den begærende medlemsstats ret.

Lovforslaget indebærer også en udvidet adgang for modtagerlandet til at retsforfølge strafbare forhold, der ligger ud over det, der er omfattet af udleveringsbegæringen, under forudsætning af at der ikke bliver tale om frihedsstraf. Justitsministeren fastholder sin mulighed for at skulle meddele samtykke til retsforfølgelse for en anden forbrydelse end den, for hvilken der er sket udlevering, hvorimod det foreslås at afgive erklæring om videreudlevering til tredje medlemsstat uden samtykke.